

ATODIAD 1

DRAFFT TERFYNOL

Adroddiad Blynyddol

2012-13

**gan Gyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau
Cymdeithasol Gwynedd**

Gorffennaf 2013

Adroddiad Blynyddol 2012-13 y Cyfarwyddwr Statudol

Mynegai

	Tudalen
Crynodeb Gweithredol	3
Rhagair	4
1. Cyflwyniad a chyd-destun "Rhaid i ni gyd feddwl yn wahanol"	6
2. Ein gwasanaethau cymdeithasol yng Ngwynedd	8
3. Ein gwasanaethau i'n hoedolion	16
4. Ein gwasanaethau i'n plant a theuluoedd	25
5. Beth fyddwn yn ei wneud nesaf?	30
6. Blaenoriaethau a Gweithgareddau 2013-2014	32
7. Diwedd glo	36
8. Cyswllt defnyddiol a dogfennau perthnasol	37

Crynodeb gweithredol

Dyma gyflwyno Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol ar gyfer 2012/13. Pwrpas yr adroddiad yw rhannu gwybodaeth am berfformiad ac effeithlonrwydd Gwasanaethau Cymdeithasol yng Ngwynedd. Mae'n bosib cael gwybodaeth fanylach drwy gysylltu ag Adran Gwasanaethau Cymdeithasol, Tai a Hamdden y Cyngor.

Hoffwn, fel y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol, ddiolch i bawb a fu yn rhan o waith y Gwasanaethau Cymdeithasol dros y flwyddyn. Mae'r llwyddiannau ger bron o fewn yr adroddiad yn ganlyniad i waith sawl sector ac unigolyn.

Mae 2012/13 wedi bod yn flwyddyn o lwyddiannau a heriau. Gwelwyd cynnydd mewn nifer o feysydd gan gynnwys ymateb i gyfeiriadau, cynnal adolygiadau, cynadleddau amddiffyn, ymweliadau statudol a gofalwyr ifanc, er bod pwysau cynyddol o ran newidiadau demograffig a gofynion teuluoedd yn gyffredinol. Mae rhai meysydd yn parhau yn her, gan gynnwys lefel uchel y defnydd o ofal preswyl traddodiadol, lefel cefnogaeth yn y gymuned i oedolion, a sicrhau cynlluniau addysg bersonol ac asesiadau iechyd yn amserol i blant mewn gofal. Bydd angen ymdrechion pellach er mwyn sicrhau llwyddiant i'r dyfodol yn y meysydd yma.

Wrth edrych i'r dyfodol, rhaid ystyried cyd-destun o bwysau ariannol heriol tu hwnt, newidiadau demograffig a disgwyliadau cynyddol. Mae angen i wasanaethau'r dyfodol fod yn gynaliadwy a rhoddir sylw i hyn yn y Bil Gwasanaeth Cymdeithasol a Llesiant Llywodraeth Cymru. Gwelir o fewn y Bil yr angen i sicrhau rhoi lles pobl mewn angen yn ganolog, drwy roi llais a rheolaeth i bobl sydd angen gwasanaethau yn ogystal â diogelu ac amddiffyn plant, pobl ifanc ac oedolion bregus. Bydd angen datblygu gwasanaethau newydd addas ar gyfer grwpiau arbennig a rheoleiddio ac arolygu gwasanaethau a darpariaethau er mwyn sicrhau'r safon uchaf yn y dyfodol.

Rhaid i ni yng Ngwynedd gynllunio dyfodol sy'n gynaliadwy. I sicrhau hyn rhaid i ni feddwl yn wahanol. Rydym yn ffodus iawn yng Ngwynedd bod gennym sylfaen wych o ran cymunedau hyfyw ac unigolion ymrwymedig. Dyma'r sylfaen allweddol ar gyfer cynllunio a darparu i'r dyfodol. Drwy sicrhau ein bod yn cyd-gynhyrchu gwasanaethau gan adeiladu ar gryfderau unigolion a chymunedau, mae gwir botensial i greu dyfodol cynaliadwy.

Nid yw newid yn hawdd, yn enwedig newid sy'n gofyn i ni oll feddwl yn wahanol. Wedi dweud hyn, dyma wir gyfle i ni gyd-greu a chyd-gynhyrchu dyfodol positif a chynaliadwy i bobl Gwynedd.

Rhagair

Mae'r flwyddyn ddiwethaf wedi bod yn heriol ond yn gyffrous ac rwy'n rhagweld y bydd hyn hefyd yn wir am y flwyddyn sy'n ein hwynebu. Un peth sy'n sicr, ni allwn barhau i weithredu yn yr union fodd ag y buom. Mae'n rhaid ceisio cyd-ddarganfod ffyrdd newydd o ymateb i'r her sydd yn bodoli ac yn ein hwynebu. I wneud hyn rhaid i bob un ohonom gadw meddwl agored a bod yn barod i geisio datrysiadau newydd a chyffrous. Gyda'n gilydd gallwn lwyddo i sicrhau'r gorau i bobl Gwynedd heddiw ac yfory a hynny mewn cyfnod ariannol heriol.

Rydym yn gynyddol glywed am y broblem enfawr sydd o'n blaenau mewn perthynas â'r twf a ragwelir yn niferoedd y bobl hŷn fydd angen ein gwasanaethau. Yma, yng Ngwynedd credaf mai ein dyletswydd yw dathlu'r twf yma oherwydd dyma'r union bobl sy'n cyfrannu cymaint at gynnal ein cymunedau drwy fod yn aelodau gweithgar o gymdeithasau a mudiadau lleol. Maent yn gwirfoddoli i gynorthwyo eraill ac, wrth gwrs, dyma'r union bobl sy'n debygol o fod yn "gofalu" naill ai am gymar, aelod o'r teulu ag anghenion arbennig, gymydog neu gyfaill neu sy'n "gwarchod" ac yn galluogi aelodau ifanc y teulu i fynd allan i weithio gan wybod fod y plant yn cael y gofal gorau. Dyma'r union bobl, felly, mae eu cyfraniad yn golygu fod llai o alw ar ein gwasanaethau ffurfiol prin ac mae'n sicr yn ddyletswydd arnom i gydweithio a hwy i gynllunio a datblygu'n gwasanaethau ar gyfer y dyfodol.

Rydym yn gwybod mai un o flaenoriaethau pobl wrth fynd yn hŷn yw sicrhau y gallant aros adref yn eu cymunedau cyhyd ag sy'n bosibl. Gall hyn olygu hyrwyddo a chynnal annibyniaeth drwy wahanol ddulliau megis galluogi, gofal cartref, gofal dydd a theleofal. Y sialens i ni yn y Gwasanaethau Cymdeithasol yma yng Ngwynedd yw sicrhau ein bod yn cefnogi cymunedau i lenwi bylchau mewn gofal anffurfiol sy'n hybu annibyniaeth unigolion. Bydd hyn yn rhyddhau'r adnoddau prin sydd gennym i ddarparu gwasanaethau ffurfiol i'n galluogi i gyfarfod ag anghenion gofal y bobl sydd yn wynebu anghenion dwys a chymhleth.

Beth bynnag sydd o'n blaenau fel Adran, gwyddom yn ddi-os y bydd angen i ni barhau i ddiogelu ac amddiffyn y plant, pobl ifanc ac oedolion hynny sy'n fregus ac yn agored i niwed - dyma'n blaenoriaeth. Gweledigaeth y Cyngor yw y byddwn yn eu cefnogi i fyw bywydau cyflawn. Os ydym yn llwyddiannus byddwn yn gweld lleihad yn niferoedd plant mewn angen a phlant mewn gofal yng Ngwynedd - mae'r niferoedd wedi bod yn cynyddu'n raddol dros y blynyddoedd diwethaf. Byddwn yn gweld lleihad hefyd yn y niferoedd fydd yn mynd i leoliadau preswyl ac mae'n galonogol nodi y gwelwn leihad yn y niferoedd yma o flwyddyn i flwyddyn gyda mwy a mwy yn cael cefnogaeth i fyw yn eu cartrefi'u hunain.

Rydym yn ymwybodol iawn o'r angen i dargedu'r teuluoedd sy'n wynebu'r anawsterau mwyaf gan roddi cefnogaeth iddynt ddatblygu'r sgiliau a'r profiad angenrheidiol i gyrraedd eu potensial fel rhieni gan roi'r cyfleoedd gorau i'w plant. Gwasanaethau cynorthwyol all atal trafferthion, wedi'u lleoli o fewn cymunedau ac sy'n hawdd cael atynt gan bawb yw rhan o'r ateb. Ein cyfrifoldeb ni fydd cynllunio a datblygu gwasanaethau mwy arbenigol i gefnogi teuluoedd sy'n wynebu problemau mwy dyrys a dwys.

Mae'n anorffod, fodd bynnag, y bydd sefyllfa rhai plant a phobl ifanc mor fregus fel na ellir eu cynnal adre. Mae'r diolch, fel Adran, yn fawr i'r gofalmwr maeth sy'n cydweithio a ni ac sy'n rhan o'n tîm - nhw sydd mor barod i roddi cartref sefydlog i'r plant a'r bobl ifanc yma ac sydd mor barod i weithio mewn partneriaeth gyda rhieni (fel sy'n addas) i hwyluso dychwelyd y plentyn adref.

Efallai mai'r hyn sydd fwyaf amlwg yn y rhagair byr yma yw'r ffaith mai partneriaeth yw'r Gwasanaethau Cymdeithasol yn hytrach na rhyw gorff neu adran sy'n sefyll ar ei ben ei hun.

Partneriaeth sy'n cynnwys y trydydd sector, sector breifat, cymunedau, gofalwyr, gwirfoddolwyr, rhieni maeth, darparwyr, defnyddwyr gwasanaeth heddiw ac yfory a phlant a phobl ifanc. Rydym oll yn aelodau o gymdeithas ac yn debygol, rhyw adeg, o fod angen cymorth a chefnogaeth.

Fy ngweledigaeth yw y bydd ein cymunedau yn rhai digon cryf i sicrhau cefnogaeth syml ac y bydd hyn yn rhan annatod o ddyfodol "gofal" yng Ngwynedd. Gallwn ni, o fewn y Gwasanaethau Cymdeithasol, gyfrannu at ddatblygu model o'r fath ond byddwn yn gallu canolbwyntio'n hadnoddau ar ymateb i anghenion dwys a chymhleth unigolion er mwyn eu helpu i "aros adre" yn ddiogel ac yn fodlon - boed hwy yn blant, pobl ifanc neu oedolion bregus. Yr her yw cyd gynhyrchu gofal y dyfodol a rhoi statws cyfartal yn y berthynas i unigolion, teuluoedd, cymunedau a phobl broffesiynol. Mae arnom angen mewnbwn pawb i'r broses.

Pleser yw cyflwyno Adroddiad Blynyddol Gwasanaethau Cymdeithasol Cyngor Gwynedd ar gyfer 2012/13. Mae'n rhoi darlun o'r hyn y buom yn ei wneud dros y flwyddyn ddiwethaf ac mae'n rhoi blas o'n blaenoriaethau ar gyfer y flwyddyn i ddod. Hon yw fy Adroddiad cyntaf yn dilyn fy apwyntiad yn Awst 2012 yn Gyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol Gwynedd.

Mae'n anrhydedd a braint i gael fod yn arweinydd ar Adran Gwasanaethau Cymdeithasol, Tai a Hamdden Cyngor Gwynedd, adran a ddaeth i fodolaeth yn ei newydd wedd yn dilyn ailstrwythuro mewnol i'r Cyngor i gyd-redeg gyda fy mhenodiad. Y tebygolrwydd ydi nad oes yr un adran arall yn cyfrannu cymaint â'r adran hon at les unigolion o fewn Gwynedd; rydym fel adran hefyd yn gritigol ar gyfer ymateb i sawl her gymdeithasol sy'n ein hwynebu nawr ac sy'n cael eu rhagweld ar gyfer y dyfodol.

Hoffwn gymryd y cyfle i ddiolch am ymrwymiad a gwaith caled ein holl staff, darparwyr a'n partneriaid wrth sicrhau fod plant, pobl ifanc, oedolion bregus a'u teuluoedd yn derbyn y gwasanaethau gorau posib. Hoffwn hefyd ddiolch am arweiniad a chefnogaeth ddiflino'r Aelod Cabinet Gofal yn ystod y flwyddyn. Rwy'n fawr obeithio fod yr adroddiad hwn yn cyflwyno darlun clir o'r hyn sy'n cael ei gyflawni a'n hymrwymiad i welliant parhaus.

Os oes gennych unrhyw syniadau ynglŷn â datblygiad gwasanaethau gofal yng Ngwynedd mae croeso i chi gysylltu â mi. Cofier mai proses ddeinamig yw "gofal" - dim ond trwy gydweithio y down o hyd i atebion.

Awen Morwena Edwards

**Cyfarwyddwr Statudol & Pennaeth
Gwasanaethau Cymdeithasol, Tai a Hamdden
Cyngor Gwynedd**

Gorffennaf 2013

1. "Rhaid i ni gyd feddwl yn wahanol"

Pwrpas yr Adroddiad hwn yw rhannu gwybodaeth gyda defnyddwyr ein gwasanaethau, teuluoedd a gofawyr ynghyd a'n staff, partneriaid, a dinasyddion Gwynedd am beth wnaethom y llynedd a pha mor llwyddiannus y buom. Rydym hefyd yn awyddus i rannu ein gweledigaeth, ein bwriadau a'n blaenoriaethau ar gyfer y flwyddyn sydd i ddod.

Mae maes Gwasanaethau a Gofal Cymdeithasol yn eang iawn ac mi fyddai'n anodd i'r adroddiad yma roi sylw i bob agwedd o bob maes - rydym felly'n cynnig trosolwg a gwahoddwn unrhyw un sydd am wybodaeth fanylach am faes arbennig i fynd ar wefan Gwasanaethau Cymdeithasol Cyngor Gwynedd www.gwynedd.gov.uk/gwasanaethaucymdeithasol. Cofier hefyd fod croeso i unrhyw un gysylltu'n uniongyrchol gyda'r Adran ac mae'r manylion ar ddiwedd yr adroddiad.

Beth sy'n digwydd yn genedlaethol, a'n gweledigaeth ni yn lleol

Mae'r rhan yma yn sôn am rhai o'r ffactorau cenedlaethol sy'n effeithio ar ddatblygiad ein gwasanaethau yn lleol. Nodir hefyd ein gweledigaeth, ein hegwyddorion a'r addewidion rydym yn eu gwneud i bobl fydd yn dod i gysylltiad â'n gwasanaethau.

Y Gwasanaethau Cymdeithasol yng Nghymru

Rydym yn rhagweld newidiadau sylweddol ym maes y gwasanaethau cymdeithasol yng Nghymru yn sgil Bil Gwasanaethau Cymdeithasol (Cymru). Yn Ionawr 2013 lanswyd cam cyntaf y Bil gyda'r bwriad o osod fframwaith cyfreithiol cydlynol ar gyfer y Gwasanaethau Cymdeithasol yng Nghymru a thrawsnewid gwasanaethau. Mae'n anrnod y bydd y newidiadau a'r datblygiadau yma'n effeithio arnom ni yng Ngwynedd ac edrychwn ymlaen at wynebu'r heriau sydd o'n blaenau.

Pam fod angen newid?

- Rhagwelir twf yn y galw am wasanaethau yn arbennig o ystyried y bydd cynnydd yn y boblogaeth hyn
- Mae cymdeithas yn newid a bydd angen ymateb i'r newidiadau yma
- Mae adnoddau yn prinhau ac angen gwneud yn sicr ein bod yn darparu gwasanaethau sy'n cynnig gwerth am arian, o'r safon uchaf ar yr adeg iawn
- Mae angen sicrhau cysondeb darpariaeth ar draws Cymru er tecwch i ddefnyddwyr a gofawyr
- Mae angen datblygu gwasanaethau cryf a chynaliadwy i ymateb i anghenion a dyheadau plant, pobl ifanc ac oedolion y dyfodol

Beth fydd y prif newidiadau a'r blaenoriaethau?

- Rhoi lles pobl mewn angen gan gynnwys gofawyr yn ganolog
- Rhoi llais a rheolaeth i bobl sydd angen gwasanaethau

- Sicrhau cyfeiriad cenedlaethol cryf gydag atebolrwydd ar lefel leol
- Diogelu ac amddiffyn plant, pobl ifanc ac oedolion bregus
- Rheoleiddio ac arolygu gwasanaethau a darpariaethau er mwyn sicrhau'r safon uchaf
- Datblygu gwasanaethau newydd addas ar gyfer grwpiau arbennig

Diwygio Hawliau Lles

Un newid polisi sylweddol ddaeth i rym ar y 1af o Ebrill 2013 oedd y newidiadau i'r system hawliau lles yng Nghymru a Phrydain. Gan ddechrau eleni, bydd rhai budd-daliadau cyfredol yn cael eu dileu'n raddol, gyda system newydd o fudd-daliadau yn dod yn eu lle. Bydd budd-daliadau â phrawf modd, fel Lwfans Ceisio Gwaith, Credyd Treth Gwaith a Budd-dal Tai, yn y pen draw yn cael eu disodli gan un budd-dal o'r enw'r Credyd Cynhwysol.

Bydd y Ddeddf yn debygol o gael effaith andwyol ar oddeutu 12,300 o ddinasyddion Gwynedd ac amcangyfrif bydd hyd at £19miliwn y flwyddyn yn cael ei golli o'r economi leol.

O ran ymateb leol i Wynedd, sefydlwyd Grŵp Tasg aml-asiantaeth ym mis Awst 2012 a Bwrdd Prosiect Mewnol ym mis Rhagfyr 2012. Mae'r Grŵp Tasg yn cynnwys cynrychiolwyr o adrannau perthnasol y Cyngor, Cymdeithasau Tai a Cyngor ar Bopeth (CAB), Shelter Cymru ac Adran Gwaith a Phensiynau (DWP) yn ogystal â phedwar aelod Cabinet. Y Bwrdd Prosiect Mewnol sy'n gosod y cyfeiriad, yn gyrru'r gwaith ac yn adnabod a chydlynu adnoddau arbenigol ar draws y sir drwy'r Grŵp Tasg aml-asiantaeth.

Pwrpas y trefniadau yw sicrhau bod dinasyddion mwyaf bregus y Sir yn derbyn cefnogaeth i ymdopi a'r Ddeddf Diwygio Lles mewn modd sydd yn gwneud y gorau o'r sgiliau, arbenigaeth ac adnoddau ar draws y Sir.

Ein Gweledigaeth fel Cyngor...

“Cefnogi pobl Gwynedd i ffynnu mewn cyfnod anodd”

- Sicrhau fod llais dinasyddion, defnyddwyr a gofawyr yn ganolog i gynllunio, datblygu a gwerthuso gwasanaethau ynghyd a threfniadau gofal unigol
- Cyfrannu i gryfhau cymunedau er mwyn ein galluogi i gynnal y mwyaf bregus
- Datblygu'n perthynas gyda darparwyr gwasanaethau y tu mewn a'r tu allan i'r Cyngor
- Gwella ymarfer yn barhaus gan ganolbwyntio ar ganlyniadau i ddefnyddwyr ein gwasanaethau
- Mynnu gweithlu gyda'r sgiliau angenrheidiol a rheolwyr yn gallu arwain newid.
- Cryfhau'r gallu i ddiogelu plant, pobl ifanc ac oedolion bregus
- Gwella a datblygu gwasanaethau ar y cyd yn enwedig gyda phartneriaid allweddol fel ieuchyd, a datblygu modelau gwasanaethau newydd gyda nhw
- Datblygu'r agenda ataliol a'r agenda o hyrwyddo annibyniaeth

Ein Bwriad fel Adran ...

“Cefnogi defnyddwyr ein gwasanaeth i gyrraedd eu llawn botensial gan fyw gartref cyhyd ag y dymunant yn ddiogel a bodlon.”

Prif bwrpas y Gwasanaethau Cymdeithasol yw diogelu plant, pobl ifanc ac unigolion bregus a'u cefnogi i fyw bywydau mor annibynnol â phosib o fewn eu cymunedau. Gwnawn hyn drwy gyd-gynhyrchu'r dyfodol mewn partneriaeth gyfartal rhwng unigolion, teuluoedd, cymunedau a phobl broffesiynol.

Ein bwriad drwy hyn fydd:

- Hyrwyddo a chynnal lles unigolion, teuluoedd a gofalwyr
- Datblygu Gwydnwch Teuluoedd a Chymunedau
- Gwaith Cymdeithasol a gofal dda ac ymyrraeth ar sail gadarn
- Canolbwyntio ar adfer a chynnal annibyniaeth
- Sicrhau'r gofal cywir yn y lle cywir am y gost gywir

Ein hegwyddorion sylfaenol - ein haddewidion

Byddwn yn:

- Trin pob un fel unigolyn
- Hyrwyddo llais defnyddwyr a chydweithio gyda nhw i gynllunio, datblygu a gwerthuso gwasanaethau
- Galluogi pobl i wneud dewisiadau ar sail gwybodaeth glir a chywir
- Parchu a chynnal urddas, hyrwyddo cyfleoedd cyfartal a pharchu gwahaniaethau o bob math
- Datblygu a chynnal gwasanaethau sy'n parchu a hyrwyddo annibyniaeth wrth sicrhau gwarchod y mwyaf bregus rhag niwed
- Datblygu a chynnal gwasanaethau sy'n ennyn ymddiriedaeth a hyder defnyddwyr, gofalwyr a theuluoedd ac sy'n uchel eu parch ymhlith poblogaeth Gwynedd
- Cyflogi staff sydd yn derbyn cyfrifoldeb am ddatblygu a gwella parhaus

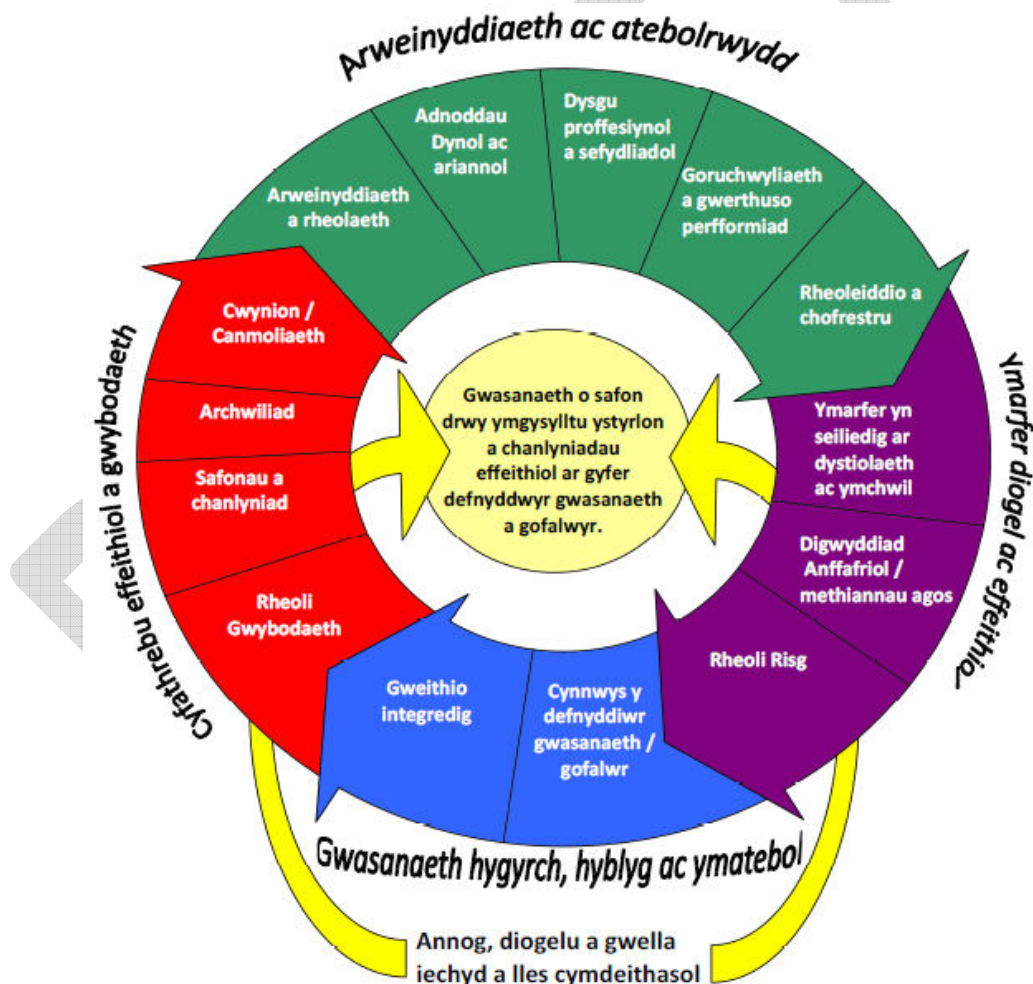

2. Ein gwasanaethau cymdeithasol yng Ngwynedd

Mae defnyddwyr gwasanaeth, gofalwyr a'r cyhoedd yn haeddu gwasanaethau diogel o'r safon uchaf ac mae'n ddyletswydd statudol ar sefydliadau gwaith a gofal cymdeithasol i ddarparu'r rhain. Wrth ddatblygu gwasanaethau felly, mae angen sicrhau'r ffactorau sy'n cyfrannu at lywodraethu cryf ac effeithiol. Ffactorau craidd model o'r fath yw:

- Arweinyddiaeth ac Atebolrwydd
- Ymarfer Diogel ac Effeithiol
- Gwasanaethau hygyrch, hyblyg ac ymatebol
- Cyfathrebu effeithiol a gwybodaeth
- Hyrwyddo, diogelu a gwella iechyd a lles cymdeithasol

Model Llywodraethu Gofal Cymdeithasol

(Smyth,C. ac Simmons, L., 2006)

Ymhelaethir yn y rhan canlynol ar ffactorau penodol o'r model a hynny yng nghydstun gwaith yr Adran.

Arweinyddiaeth ac Atebolrwydd

Y Cyfarwyddwr Statudol

Yn ddiweddar, yn unol ag argymhellion AGGCC a bwriadau Llywodraeth Cymru, fe benderfynwyd gosod cyfrifoldebau Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol gyda Chyfarwyddwr Corfforaethol yng Ngwynedd. Mae hyn yn sicrhau fod y rôl ar y lefel uchaf o fewn y Cyngor. Mae'n anorfod y bydd hyn yn golygu rhai newidiadau strwythurol o fewn yr Adran yn y flwyddyn sydd i ddod. Bydd y rhain ar lefel reolaethol uwch gyda'r bwriad o gryfhau atebolrwydd a chynyddu pwyslais ar ddatblygu ymarfer o'r safon uchaf sy'n gallu tystiolaethu gwerth am arian.

Cynllun Strategol y Cyngor

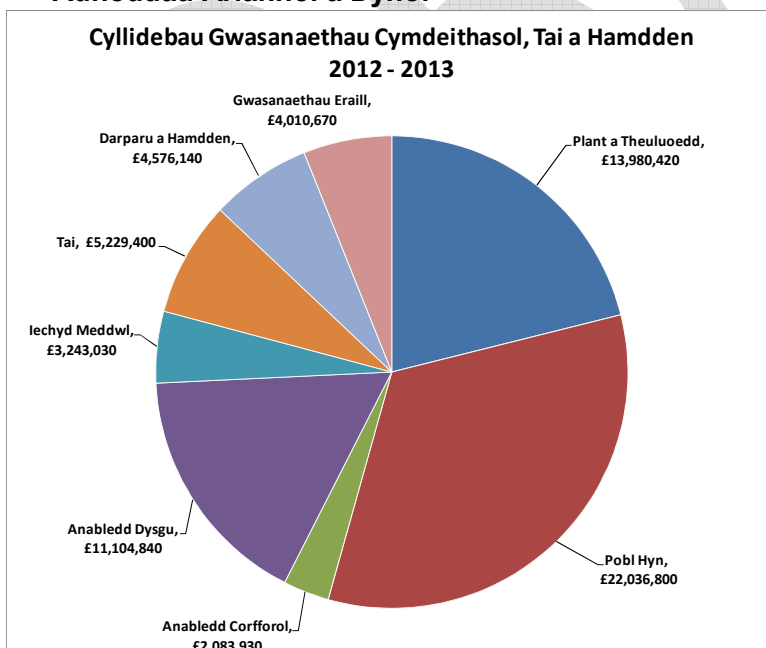
Mae'r Cyngor wedi mabwysiadu Cynllun Strategol 2013-17 sy'n rhoddi sylw dyledus i wireddu newidiadau sylweddol ym maes gofal cymdeithasol. Y prif weledigaethau o ran y maes gofal iechyd a lles yw i "geflogi plant a phobl fregus i fyw bywydau cyflawn" ac "i ysbrydoli pobl Gwynedd i fyw bywydau iach".

Anelir i sicrhau'r gweledigaethau drwy:

- Ymateb yn well i anghenion pobl fregus i sicrhau gwasanaethau gofal cynaliadwy
- Cynyddu gwaith ataliol ym maes gofal oedolion a phobl hŷn
- Amddiffyn plant ac oedolion
- Cynyddu gwaith ataliol a thargedu anghydraddoldebau ym maes iechyd

Adnoddau Ariannol a Dynol

Yn y flwyddyn ddiwethaf llwyddodd yr Adran i gadw rheolaeth gadarnhaol o'r gyllideb a thynhau rheolaeth gyllidol drwyddi draw. O ystyried yr hinsawdd ariannol anodd, roedd hyn i'w ganmol. Yn ychwanegol, gosodwyd targedau arbedion i'r gwasanaethau ac, er y llwyddwyd i sicrhau arbedion sylweddol drwy amrywiol brosiectau gwelwyd oedi mewn perthynas â gwireddu amcanion rhai o'r prif brosiectau. Mae'n anorfod y bydd hyn yn ychwanegu pwysau dros y flwyddyn nesaf gan y bydd angen gwireddu'r targed arbedion ynghyd ag adnabod arbedion pellach. Dyma un rheswm pendant dros yr angen i drawsnewid y ffordd yr ydym yn gweithredu.

Er bod ein cyllidebau dan bwysau rydym yn ffodus iawn yng Ngwynedd fod gennym weithlu ymroddedig a brwdfrydig sy'n barod i wynebu'r her a'r newidiadau anorfod sydd o'n blaenau. Mae gennym weithlu sy'n sefydlog dros ben gydag ond ychydig o newid mewn staff o flwyddyn i flwyddyn. Mae hyn o fantais i'r gwasanaeth ond rydym hefyd yn cydnabod fod angen sicrhau nad ydyw hyn yn cyfrannu at unrhyw ymdeimlad o hunan-fodlonrwydd a'n bod fel gwasanaethau yn barod i ddatblygu a gwella ar sail tystiolaeth o'r hyn sy'n effeithiol yn y maes.

Dysgu, datblygu a hyfforddiant

Os am sicrhau datblygiad proffesiynol (unigolion, timau a'r gwasanaethau yn eu cyfanrwydd) mae'n angenrheidiol fod cyfleon dysgu gan gynnwys cyfleon hyfforddi, ar gael i bob aelod o staff.

O fewn y Gwasanaeth Oedolion yn ystod y flwyddyn aeth heibio cynhaliwyd cynhadledd lwyddiannus ar "Newid" yn ogystal â chynnal cynhadledd lwyddiannus ar newidiadau ym maes Anableddau Dysgu ar gyfer darparwyr, staff, defnyddwyr a gofalwyr. Trefnir rhaglen gynhwysfawr o hyfforddiant yn y maes arbenigol yma ar gyfer y flwyddyn sydd i ddod a hynny yn sgil canlyniadau adolygiad allanol. Rhoddir sylw i'r adolygiad yn ddiweddarach yn yr adroddiad.

Bu penderfyniad gan y Gwasanaeth Plant a Theuluoedd i sicrhau bod y rhaglen hyfforddiant yn canolbwyntio ar wella a chryfhau sgiliau craidd gweithwyr cymdeithasol a thrwy hynny wella ansawdd yr asesiadau a'r cynllunio gofal ar gyfer plant a phobl ifanc ymhob maes gwasanaeth.

Mae cymhwyster newydd sbon wedi ei lunio ar gyfer gweithwyr cymdeithasol sydd newydd gymhwyso yng Ngwynedd a ledled Cymru'n hybu eu sgiliau a'u hyder. Dyluniwyd a datblygwyd y cymhwyster, Tystysgrif i Raddedigion mewn Cadarnhau Ymarfer Gwaith Cymdeithasol a ddilysir gan Brifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant, gan bartneriaeth o 12 awdurdod yng Nghymru, a elwir **Porth Agored**.

Y dystysgrif hon yw'r rhaglen gyntaf i'w chymeradwyo gan Gyngor Gofal Cymru, fel rhan o'i fframwaith Dysgu ac Addysg Broffesiynol Barhaus newydd ar gyfer Gwaith Cymdeithasol yng Nghymru, sy'n ceisio gwella safon arfer gwaith cymdeithasol ymhellach a chefnogi gweithwyr cymdeithasol wrth iddynt ddringo i frig y proffesiwn.

"Mae hyn yn ddatblygiad pwysig i Wynedd er mwyn sicrhau datblygiad ein gweithwyr cymdeithasol i gyd-fynd ag agenda Cenedlaethol Gwasanaethau Cymdeithasol Cynaliadwy i Gymru. Mae'n dda gweld Gwynedd yn cyd-weithio gyda chynghorau a phartneriaid ar draws Cymru er mwyn sicrhau darpariaeth addas a chynaliadwy ar gyfer ein gweithlu."
Cynghorydd R H Wyn Williams, Aelod Cabinet Gwasanaethau Cymdeithasol Cyngor Gwynedd

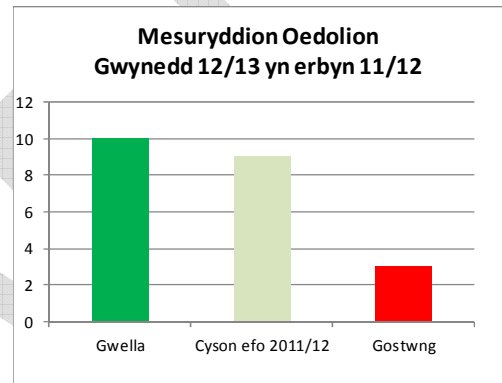
Rheoli Perfformiad

Rydym yn parhau i wella'n prosesau casglu data ac yn hyderus y gallwn adrodd mewn ffordd ddeallus, gywir ac amserol ar ein perfformiad. Er hyn mae'r angen i sicrhau cynnydd yn y maes yma'n parhau ac rydym wedi llunio rhaglen waith ar gyfer 2013/14 sy'n cynnwys gweithio gyda thimau penodol er mwyn iddynt ddatblygu sgiliau dadansoddi gwybodaeth fel cam cyntaf wrth werthuso'u gwaith a chynllunio ar gyfer y dyfodol. Ein gobaith yw y bydd y wybodaeth yma o fudd mawr ar lefel leol wrth adnabod bylchau mewn darpariaethau ac wrth flaenoriaethu datblygiadau.

Ers rhai blynyddoedd bellach mae gweithwyr cymdeithasol wedi defnyddio system gyfrifiadurol i gadw gwybodaeth am achosion. Bellach mae'n amser diweddarur'r system ac, mewn consortiwm gyda nifer o awdurdodau eraill, rydym yn gwerthuso systemau. Y flaenoriaeth yw sicrhau system sy'n hwyluso'r broses o gofnodi a chadw gwybodaeth gan sicrhau budd defnyddwyr gwasanaeth. Rydym yn amcanu i ddewis y system fwyaf addas yn ystod y flwyddyn.

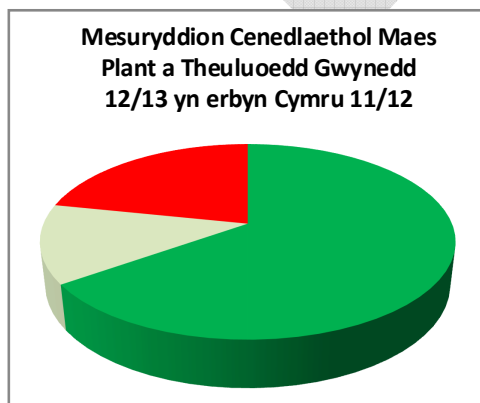
Mesuryddion Perfformiad 2012-2013

Llwyddodd y Gwasanaeth Oedolion i wella neu gynnal ei berfformiad yn 2012-13 ar 86% o'r mesuryddion cenedlaethol a lleol. Mae hyn yn galonogol iawn ond rydym yn cydnabod fod mwy o waith i'w wneud mewn perthynas â rhai meysydd os am gymharu'n ffafriol gydag awdurdodau eraill yng Nghymru gan gynnwys y gyfradd o bobl hyn y rhoddir cymorth iddynt yn y gymuned a'r gyfradd o bobl hyn mae'r awdurdod yn rhoi cymorth iddynt mewn cartrefi gofal. Roedd cyrhaeddiad Gwynedd 2012-13 yn uwch neu yn gyson â chyrhaeddiad Cymru 2011-12 mewn 64% o'r mesuryddion cenedlaethol.

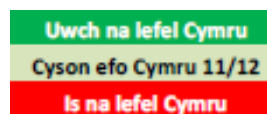

Cymhariaeth o berfformiad y Gwasanaeth Oedolion yn 2012-2013 ac 2011-2012

Yn dilyn gwaith penodol i wella perfformiad Gwynedd yn 2012/13, gwelwyd fod ein perfformiad mewn 74% o fesuryddion cenedlaethol ym maes gofal plant wedi gwella neu aros yn sefydlog o gymharu â 2011-12. Roedd cyrhaeddiad Gwynedd 2012-13 yn uwch neu yn gyson â chyrhaeddiad Cymru 2011-12 mewn 78% o'r mesuryddion cenedlaethol. Bydd y gwasanaeth yn rhoi camau penodol mewn lle er mwyn sicrhau gwelliant o fewn y meysydd lle fo cyrhaeddiad wedi gostwng neu sydd yn sylweddol is na lefel cenedlaethol. Yn 2013/14 bydd hyn i gynnwys parhau gyda'r ymdrechion i gynyddu'r ddarpariaeth lletya a hyfforddi ar gyfer plant 16oed+, a chydweithio gyda'r Adran Addysg a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr o ran cynlluniau addysg bersonol ac asesiadau iechyd.

Cymhariaeth perfformiad Mesuryddion Cenedlaethol Gwasanaeth Plant a Theuluoedd 2012-13 gyda Chymru 2011-12

Cytunwyd ar gyfres newydd o fesuryddion lleol ar gyfer 2012-13 o dan y thema sefydlogrwydd, lles a diogelwch a hynny er mwyn gallu mesur effaith ac ansawdd ymyraethau ar fywydau plant a'u teuluoedd. Mae targedu'r agweddau yma wedi cyfrannu tuag at sicrhau gwella ansawdd gan gynnwys adroddiadau i gynadleddau achos.

Ymarfer Diogel ac Effeithiol

Panel Strategol Amddiffyn Plant ac Oedolion Bregus

Heb os, diogelu ac amddiffyn plant, pobl ifanc ac oedolion bregus yw'n blaenoriaeth fel Gwasanaeth ac fel Cyngor. I'r perwyl yma sefydlwyd Panel Strategol Amddiffyn Plant ac Oedolion Bregus ar lefel gorfforaethol i gadw trosolwg o'r maes yma sy'n berthnasol i bob Adran a Gwasanaeth o fewn y Cyngor. Yr her yw sicrhau ein bod fel Cyngor yn perchnogi'r agenda diogelu ar lefel gorfforaethol ac nad ydym yn ei weld fel agenda i'r Gwasanaethau Cymdeithasol yn unig.

Panel Rhiant Corfforaethol

Yn sgil disgwyliadau Deddf Plant 1989 a Deddf Plant 2004 mae Panel Rhiant Corfforaethol hefyd wedi ei sefydlu fel panel ymgynghorol i gynghori Cabinet Cyngor Gwynedd ar faterion am les a budd plant a phobl ifanc sydd mewn gofal i Gyngor Gwynedd. Drwy hyn mae'r Cyngor, sef yr holl aelodau etholedig, yn dirprwyo eu cyfrifoldeb yn y maes i'r Aelod Arweiniol Plant a Phobl Ifanc. Mae gan y Panel yr hawl i ofyn i faterion sy'n achosi pryder iddynt gael eu craffu ar ei ran gan bwyllgor craffu o aelodau sydd ddim ar y Cabinet.

Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuentid Gwynedd a Môn

Agwedd allweddol arall yw'r Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuentid Gwynedd a Môn. Mae'r tîm yn gyfrifol am ddarparu holl Wasanaethau Cyfiawnder Ieuentid ar gyfer oedran 10 i 17. Mae hyn yn cynnwys gwaith ataliol, gwaith ymyrraeth cynnar, cefnogaeth cyn ymddangosiadau llys a gwaith yn y Llys ac ar ôl ymddangosiadau llys. Maent hefyd yn darparu gwasanaethau oedolion addas ar gyfer pobl ifanc sydd yn cael eu cyfweld gan yr Heddlu

Sicrhau goruchwyliaeth reolaidd a chyson i'r staff

Mae gan yr Adran bolisi a chyfundrefnau ffurfiol mewn lle ar gyfer goruchwyllo staff proffesiynol. Er bod trefniadau gweithredu a monitro mewn lle, nodir yr angen i barhau i adolygu a miniogi trefniadau fel bo angen er mwyn sicrhau gwella perfformiad o ran goruchwyliaeth reolaidd.

Rheoleiddio a chofrestru

Mae gan yr Adran drefniadau ar gyfer monitro ansawdd gwasanaethau. Golyga hyn ystod o weithgareddau gan gynnwys ymweld â sefydliadau. Mae bwriad datblygu ymhellach trefniadau sicrwydd ansawdd fel gall problemau ac anghenion datblygiadol gael eu hadnabod a'u datrys yn brydlon ac effeithiol.

Gwasanaethau Hygyrch, Ymatebol a Hyblyg

Comisiynu

Tystiwyd cynnydd yn ein rhaglen Comisiynu eleni gyda llawer o gyd weithio effeithiol ar draws y Cyngor a gyda phartneriaid allanol. O ran blaenoriaethau 2012-13, canolbwyntiwyd ar ddatblygu cynlluniau Comisiynu Plant ac Amhariad Corfforol yn ogystal â rhoi cynlluniau gweithredu'r Cynllun Comisiynu Anabledd Dysgu a'r Cynllun Comisiynu Pobl Hŷn ar waith.

Fel sail i'r cynlluniau comisiynu, mae model mapio anghenion ac adnoddau wedi ei ddatblygu. Mae hwn yn arf pwysig am ei fod yn dod â gwybodaeth am weithgaredd (niferoedd), tueddiadau i'r dyfodol, perfformiad a chyllid i gyd at ei gilydd gan ganiatáu i ni gynllunio'n llawer gwell a gweld lle rydym arni o ran gwireddu cynnwys ein cynlluniau comisiynu.

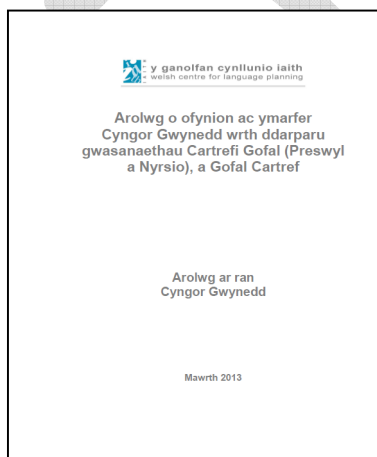
Gweithio'n integredig

Ni allai'r Gwasanaethau Cymdeithasol gyflawni'i raglen waith na gweithredu fel cyfundrefn effeithiol ar ei ben ei hun. Mae'n ddibynol ar berthynas gref gyda nifer o wasanaethau eraill o fewn y Cyngor a gyda nifer o gyrff eraill oddi allan gan gynnwys awdurdodau lleol eraill, lechyd, yr heddlu, y trydydd sector, mentrau cymdeithasol, cymdeithasau tai, mudiadau gwirfoddol a chwmnïau preifat.

Wrth ystyried y gwaith sydd o'n blaenau ar gyfer y dyfodol bydd yn angenrheidiol i ni ddatblygu'r berthynas gyda'r partneriaid yma.

Cydraddoldeb ac Amrywiaeth

O fewn y Cyngor, mae gennym gefnogaeth gref i sicrhau ein bod yn cwrdd â gofynion deddfwriaeth ym maes Cydraddoldeb ac Amrywiaeth ac rydym yn ymwybodol iawn o'r angen i ystyried goblygiadau cydraddoldeb, ac i ymgymryd ag neu ddatblygu asesiadau effaith wrth geisio newid darpariaeth neu wasanaeth.

Mae gennym ddyletswydd i gynnig ein gwasanaethau yn dewis iaith ein defnyddwyr a gwneir pob ymdrech i sicrhau gweithlu dwyieithog. Mae cynllun Gweithlu'r Adran yn rhoi sylw i sgiliau iaith y sector yn ei gyfanrwydd gan gynnig mewnbyn ar ymwybyddiaeth ieithyddol a hyfforddiant perthnasol. Rydym yn croesawu datblygiad y cwrs MA mewn Gwaith Cymdeithasol yn y Brifysgol ym Mangor. Dylai hyn sicrhau gweithwyr cymdeithasol Cymraeg eu hiaith o'r radd flaenaf ar gyfer y dyfodol.

Yn ychwanegol ymdrechwn i sicrhau bod gwasanaethau ar gael mewn ieithoedd eraill pan fo angen a dogfennau allweddol ar gael mewn fformat priodol ar gyfer defnyddwyr a gofalywr.

Rydym yn croesawu "Mwy na Geiriau", sef y fframwaith strategol a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru ar gyfer sicrhau gwasanaethau cyfrwng Cymraeg ym maes lechyd, Gwasanaethau Cymdeithasol a Gofal Cymdeithasol.

Yn 2012/13 gofynnodd y Cyngor i ymgynghorydd gynnal "Arolwg o ofynion ac ymarfer Cyngor Gwynedd wrth ddarparu gwasanaethau Cartrefi Gofal (Preswyl a Nyrsio), a Gofal Cartref". Ymgynghorwyd gyda darparwyr cartrefi gofal a chwmnïau gofal cartref yn y broses o lunio'r adroddiad a chwblhawyd yr arolwg ym Mawrth 2013. Fel ymateb i'r adroddiad fe fyddwn yn diwygio rhai elfennau o'n cytundebau gyda darparwyr i adlewyrchu disgwyliadau anghenion ieithyddol y defnyddwyr gwasanaeth.

Cyfathrebu Effeithiol a Gwybodaeth

Cyfathrebu effeithiol

Er bod cyfathrebu effeithiol yn sgil sylfaenol ym maes gofal a'r gwasanaethau cymdeithasol rydym yn ymwybodol iawn fod angen newid a datblygu dulliau o gyfathrebu os am wireddu'n huchelgais o gynnwys unigolion, teuluoedd a chymunedau yn y broses o gynllunio, darparu a gwerthuso safon gofal. Mae angen symud o fodel "tadol" sy'n awgrymu fod staff proffesiynol yn gwybod beth sydd orau i sefyllfa lle rydym yn eistedd gyda'n gilydd i drafod sut wasanaethau a darpariaethau gofal mae pobl Gwynedd eisiau eu gweld yn y dyfodol, sut y gallant gyfrannu i ddatblygu'r rhain o fewn eu cymunedau. Ni fydd yr un anghenion gan bob ardal a chymuned - a'r her fydd cyd gynhyrchu cyfundrefn sy'n blethiad o ofal anffurfiol cymunedol ac o ofal ffurfiol wedi ei selio ar anghenion yr unigolion mwyaf bregus. Bydd angen cychwyn gyda strategaeth sy'n disgrifio sut y gallwn gyflawni hyn a'n bwriad yw llunio strategaeth o'r fath yn y cyfnod nesaf.

Gwybodaeth

Bu i Uned Gofal Cwsmer yr Adran gydlynw 112 cais am wybodaeth o dan y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth yn ystod y flwyddyn yn ogystal â chyfarch 58 cais am fynediad at wybodaeth bersonol o dan y Ddeddf Diogelu Data 1998.

Trefn gwynion

Derbyniwyd cyfanswm o 205 o gwynion drwy drefn gwynion Gwasanaethau Cymdeithasol yn ystod y flwyddyn. O'r rhain roedd 88 yn anffurfiol, 115 yn ffurfiol ac aeth 2 achos i'r Ombwdsman. Mae nifer o wersi wedi deillio o gwynion yn ystod y flwyddyn ac fe'u cofnodir mewn fformat cynllun gweithredu. Y bwriad yw ymgorffori materion dysgu mewn ffordd llawer mwy cynhwysfawr i'r dyfodol. Mae'r angen i ddysgu gwersi yn rhan allweddol o wella gwasanaethau.

Canmoliaeth

"Roedd y ferch ifanc a ddaeth yma ddoe yn out of this world o ffeind."

Roedd cyfanswm o 1,253 o ddiolchiadau yn ystod y flwyddyn. Oherwydd natur y ddarpariaeth a chyswllt dyddiol gyda'r defnyddwyr, mae'r rhan helaeth o rain yn ddiolchiadau i elfennau preswyl a gofal cartref y Gwasanaeth Darparu a Hamdden.

"Rydym fel teulu yn ddiolchgar iawn am y cyfle i leisio sylwadau yn barchus iawn y bore ma, felly ar ran mam, diolch unwaith eto i bawb."

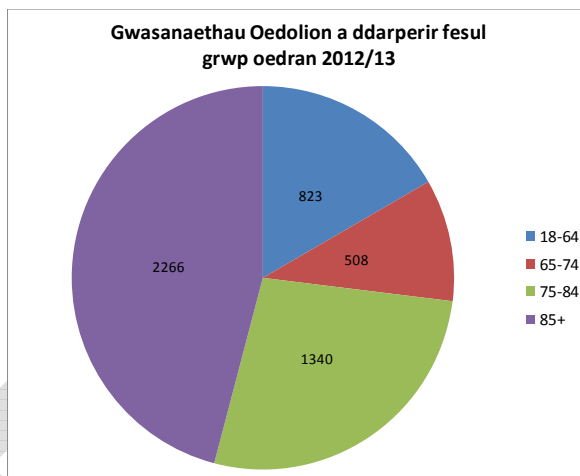

3. Ein gwasanaeth i'n hoedolion

Ein bwriad yw hybu a chynnal annibyniaeth gan alluogi pobl i fyw yn ddiogel yn eu cartrefi eu hunain ag o fewn eu cymunedau cyhyd ag y dymunant.

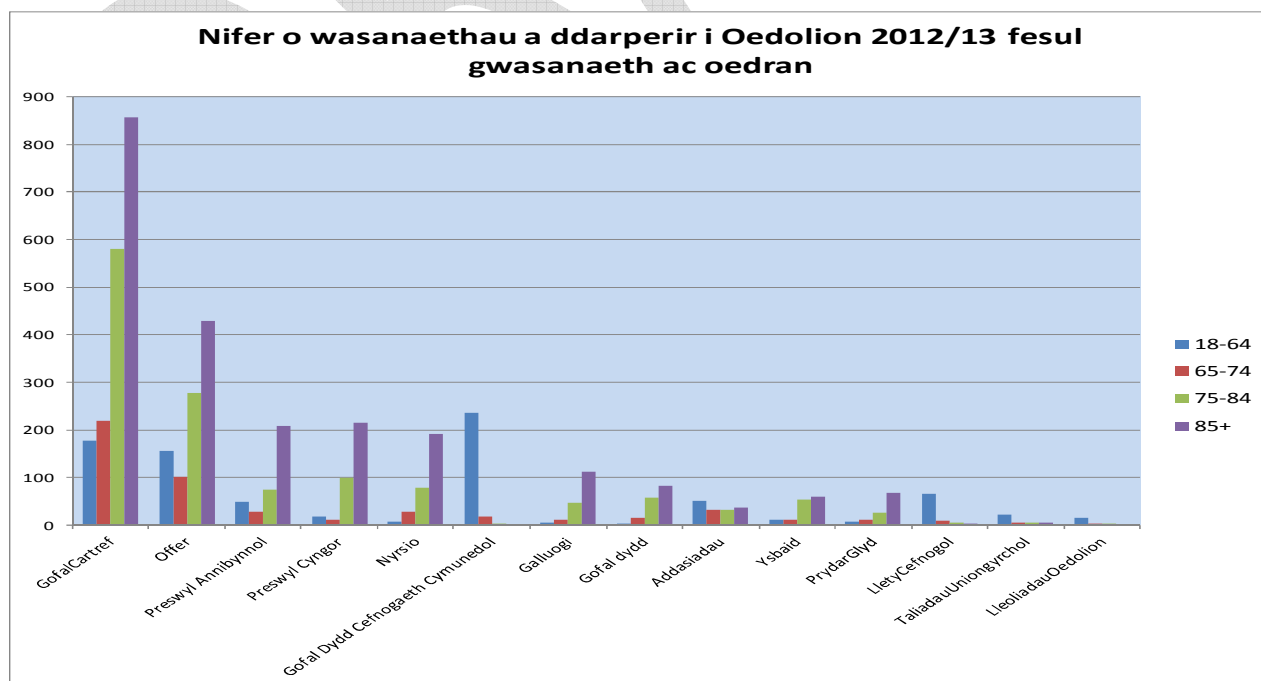
Mae'r grwpiau defnyddwyr rydym yn eu gwasanaethu yn cynnwys:-

- Pobl Hŷn (sef pobl 65 oed a throsodd)
- Anabledd Corfforol a synhwyred
- Cefnogaeth iechyd meddwl
- Anabledd Dysgu
- Diogelwch Oedolion ("POVA")
- Gofalwyr

Mae modd cysylltu â'r Gwasanaethau Cymdeithasol bedair awr ar hugain y dydd bob dydd o'r flwyddyn. Gwasanaethau brys yn unig a ddarparir tu allan i oriau gwaith ar hyn o bryd. Mae pob ymholiad newydd o safbwynt y gwasanaethau oedolion, heblaw am Wasanaeth Iechyd Meddwl, yn cychwyn gyda'r Tîm Cyngori ac Asesu sydd wedi'i leoli yng nghanolfan galw'r Cyngor ym Mhenrhyndeudraeth. Mae gan y gwasanaeth Iechyd Meddwl trefniadau ar wahân ar y cyd â Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr.

Yn ystod 2012/13 bu i'r Tîm Cyngori ac Asesu (sy'n derbyn cyfeiriadau ac yn ymateb i ymholiadau) ymdrin â 15,600 ymholiad arweiniodd at 3,149 o gyfeiriadau i'r gwasanaethau Oedolion.

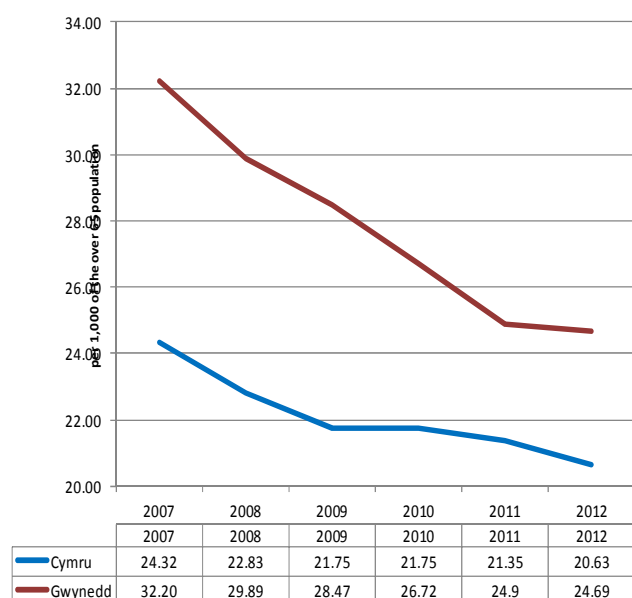
Beth wnaethom yn 2012-13?

Perfformiad Maes Oedolion 2012- 2013

Mae'n gweledigaeth yn dweud yn glir mai'n amcan yw cynorthwyo a chefnogi pobl i fyw mor annibynnol cyhyd ag y gallant ac y dymunant, ac mae'r lleihad yma yn y defnydd o gartrefi preswyl yn adlewyrchu'r ffocws sydd gennym ar hyrwyddo annibyniaeth. Gwyddom hefyd fod pobl sydd yn symud i gartref preswyl neu nyrsio yn debygol o fod yn hŷn a chanddynt anghenion dwysach o lawer nag yn flaenorol gyda cynnydd yn y nifer o bobl gyda dementia.

SCA/002b: Cyfradd pobl hŷn (sy'n 65 oed neu drosodd) y mae'r awdurdod yn rhoi cymorth iddynt mewn cartrefi gofal fesul 1,000 o'r boblogaeth sy'n 65 oed neu drosodd ar 31 Mawrth.

Bu llwyddiant arbennig mewn osgoi oedi wrth ryddhau pobl dros 75 oed o'r ysbyty. Roedd ein perfformiad yn isel i gymharu â Chymru yn 2010-11, ond eleni rydym ymysg y gorau yng Nghymru.

Yn ogystal bu i ni barhau i leihau'r gyfradd o ddefnyddwyr sy'n symud i gartref preswyl, a hynny am y seithfed flwyddyn yn olynol. (Gweler y tabl gyferbyn.) Er cydnabyddir fod angen parhau'r patrwm er sicrhau perfformiad sydd yn adlewyrchu y norm i Gymru.

Er y gwelwyd gostyngiad yn y canran o ofalwyr oedolion a gafodd asesiad neu adolygiad o'u hanghenion yn ystod y flwyddyn, roedd cynnydd yn y canran o ofalwyr a dderbyniodd wasanaeth yn dilyn asesiad.

Gwelwyd llwyddiant wrth gefnogi pobl i fyw gartref, gyda chynnydd o 30% ar y flwyddyn flaenorol yn y nifer o ddefnyddwyr a dderbyniodd gwasanaeth galluogi, a chynnydd o 42% yn y nifer a dderbyniodd becynnau teleofal arbenigol newydd. Fodd bynnag, roedd gostyngiad o 24% yn y nifer a dderbyniodd becynnau teleofal sylfaenol newydd.

Blwyddyn	Galluogi	Nifer Defnyddwyr Teleofal	Teleofal Arbenigol Newydd	Teleofal Sylfaenol Newydd
2012/13	529	1,417	88	379
2011/12	342	1,312	62	498

Mae ymdrechion wedi parhau yn y flwyddyn i symud y rhaglenni trawsffurfio gwasanaeth a hynny er mwyn hyrwyddo iechyd, lles ac annibyniaeth gan gynnwys mentrau:

- Eich cefnogi i fyw gartref
- Trawsnewid Gwasanaethau Preswyl Gwynedd
- Trawsnewid Gwasanaethau Gofal Dydd Gwynedd
- Amddiffyn, diogelu a chefnogi ein trigolion fwyaf bregus
- Gweithio'n fwy integredig

Eich cefnogi i fyw gartref

Galluogi

Prif bwrpas y gwasanaeth galluogi yw rhoddi cymorth i unigolion sydd wedi colli sgiliau gofal personol fel canlyniad i salwch neu anabled (neu sydd wedi colli hyder) ail ddysgu'r sgiliau hynny ac ennill hyder gyda chefnogaeth gofalwyr cartref a therapyddion arbenigol.

Mae'r gwasanaeth yn cyfrannu at ein hamcan o gadw pobl mor annibynnol â phosibl cyhyd ag sy'n bosibl a lleihau dibyniaeth tymor hir ar wasanaethau ffurfiol.

Bellach mae'r gwasanaeth Galluogi wedi ei brif-lifo ac yr ydym yn gweithredu model lle mae pawb sydd angen cymorth cartref yn cychwyn gyda chyfnod o alluogi gyda'r bwriad o hyrwyddo sgiliau bywyd bob dydd. Mae'r gwasanaeth yma yn rhad ac am ddim am y cyfnod hyd at chwe wythnos. Mae Swyddogion Galluogi arbenigol mewn lle sy'n sicrhau ein bod yn ymateb yn addas ac yn amserol i bob achos unigol.

Yn 2012-13, fe gychwynnodd 529 o ddefnyddwyr y gwasanaeth Galluogi. O'r rhai a orffennwyd yn 2012-13, llwyddodd 46% i adfer annibyniaeth llwyr a gadael heb becyn gofal, tra bod 15% wedi gadael gyda lleihad mewn pecyn gofal.

Uned Galluogi Lleu

Agorwyd Uned Galluogi Lleu ym Mhlas Gwilym, Penygroes gyda 6 ystafell unigol ar gael ar gyfer defnyddwyr sydd angen ymyrraeth ddwys tymor byr. Mae'r Uned yn cynnwys cegin arbennig lle y gellir adfer sgiliau coginio sydd yn allweddol i adfer a hybu annibyniaeth. O'r nifer a dreuliodd amser yn Uned Lleu dychwelodd 53% i'w cartref eu hunain.

Uned Galluogi Lleu Penygroes

"Dwi'n hapus iawn bod 'na opsiwn gwahanol sy rhwng mynd i gartref preswyl a bod adra..."

"Dwi'n teimlo'n saff yma; mae'r staff yn cefnogi ond ddim yn cymryd drosodd.."

"Mae'n rhoi cyfle i gryfhau ac yn helpu dechrau edrych ar ôl ei hunain eto."

Teleofal

Gall unrhyw oedolyn sy'n byw yng Ngwynedd ac sydd angen cymorth i fyw yn annibynnol a diogel yn eu cartref gael Teleofal. Mae'r system teleofal yn ymwneud â'r defnydd o sensoriaid yn y cartref. Gall y sensoriaid yrru neges uniongyrchol trwy'r 'lifeline' i ganolfan fonitro mewn argyfwng. Mae gan y system amryw o fuddion gan gynnwys cynyddu hyder, eich helpu i fyw yn annibynnol gartref a rhoi sicrwydd fod help ar gael pan fo angen yn ogystal â rhoi cefnogaeth a thawelwch meddwl i chi, eich gofalwr a theulu.

"Hoffwn ddiolch i Adran Gwasanaethau Cymdeithasol Gwynedd am eu cymorth yn trefnu i mi gael 'System Loop' yn fy nghartref. Diolch am gwblhau'r gwaith mewn ffordd effeithiol, hwyllog a boneddigaidd."

Er na chyrrhaeddwyd y targed o 100 pecyn arbenigol yn y flwyddyn, rhaid cydnabod fod 88 yn gynydd derbynol ar 62 y flwyddyn flaenorol. Yn ychwanegol at hyn, darparwyd 379 pecyn sylfaenol. Penodwyd Rheolwr Datblygu Gwasanaeth Teleofal yn ystod y flwyddyn i farchnata, codi proffil a hyrwyddo'r defnydd a wneir o'r offer arbennig yma ym mhob maes. Yn dilyn y penodiad, mae cynllun gwella cynhwysfawr yn cael ei lunio i sicrhau cynnydd yn yr hyrwyddo a defnydd o becynnau cymhleth.

Trawsnewid Gwasanaethau Preswyl Gwynedd

Tai Gofal Ychwanegol

Yn unol â'n gweledigaeth o hybu a hyrwyddo annibyniaeth gwelwn ddefnyddwyr gwasanaeth yn byw'n annibynnol yn eu cartrefi eu hunain mewn ardal o'u dewis ond gyda lefel o gymorth sy'n addas i anghenion gwahanol pob unigolyn.

Yn Hydref 2012, agorwyd Awel y Coleg yn Y Bala. Datblygwyd yr Uned o 30 o Dai Gofal Ychwanegol yn sgil cau cartref preswyl Bron y Graig Y Bala. Mae ein diolch yn fawr i reolwr, staff a thriogion y cartref a'r ardal am eu cydweithrediad yn ystod y cyfnod anodd yma ond hyderwn bellach fod croeso i'r ddarpariaeth newydd.

"Rydyn ni wedi cael croeso gwresog yma'n Awel y Coleg ac wedi setlo yma'n rhwydd iawn. Mi symudon ni yma oherwydd ei bod hi'r amser iawn i ni'n dau. Mi ges i godwm yn y tŷ rai misoedd yn ôl a dyw iechyd fy ngŵr ddim wedi bod yn dda iawn yn ddiweddar...Mae gennym ni breifatrwydd yn ein fflat pan rydyn ni eisiau llonydd ond gallwn ni ymuno â'n ffrindiau yn yr ardaloedd cymunedol pan rydym awydd sgwrs. Mae'r adnoddau yn wych yma, mae'r staff yn gyfeillgar ac yn fwyaf oll mae 'na ymdeimlad o agosatrydd cymunedol yma." Preswilydd Awel y Coleg.

O ran ein strategaeth ehangach yn y maes yma, mae gwaith adeiladu pellach wedi cychwyn ar ddatblygiad tai gofal ychwanegol gwerth £8.4 miliwn ym Mhenrhosgarnedd ar gyfer pobl dros 55 oed. Mae Cae Garnedd yn gynllun ar y cyd rhwng Cyngor Gwynedd a Thai Gogledd Cymru, a pan yn cael ei agor yn 2014 - bydd y cyntaf o'i fath yn ardal Bangor.

Cynllun o ddatblygiad Tai Gofal Ychwanegol ardal Bangor a gychwynwyd yn 2012-13

Trawsfurfio'r ddarpariaeth breswyl Anabledd Dysgu

Yn dilyn dod a defnydd cartref preswyl Pant yr Eithin Harlech i ben ym Mawrth 2012, ail sefydlwyd trigolion Pant yr Eithin yn llwyddiannus. Rhaid diolch i reolwyr, staff, trigolion a theuluoedd am eu cefnogaeth ddiflino ar yr adeg anodd yma - gwerthfawrogwn fod cau'r cartref wedi achosi cryn boen a phryder i nifer ond gobeithiwn y gellir gwerthfawrogi'r ymdrechion a wnaethpwyd i sicrhau fod pawb yn symud i leoliad sy'n cyfarfod a'u hanghenion a'u dymuniadau.

Er na lwyddwyd i drosglwyddo tir Pant yr Eithin Harlech i gymdeithas dai lleol cyn ddiwedd y flwyddyn, yn unol â'r bwriad gwreiddiol, cymerwyd camau cadarnhaol i hwyluso'r datblygiad a chymeradwywyd cais cynllunio gan Awdurdod Parc Eryri ar gyfer datblygu'r safle.

Yn ystod 2012-13, derbyniwyd sêl bendith y Cabinet i edrych ar ddyfodol safleoedd Tan y Marian Pwllheli a'r Frondeg Caernarfon. Byddwn yn symud ymlaen gan gadw'r gwersi a ddysgwyd mewn perthynas â Phant yr Eithin mewn cof.

Gofal Ysbaid

Seibiant i ofalwyr yw prif amcan gofal ysbaid hefyd ac fe ddarperir y gwasanaeth yma mewn cartrefi preswyl ledled Gwynedd. Mae'r nifer o nosweithiau ysbaid a darparwyd wedi cynyddu o 2,263 yn 2011-12 i 2,389 noson yn 2012-13. Ein bwriad yw parhau i gynyddu cyfleoedd ysbaid ac i'r perwyl yma bwriadwn ddatblygu un cartref preswyl i arbenigo mewn gofal ysbaid. Byddwn yn treialu'r system newydd yn ystod y flwyddyn nesaf ac edrychwn ymlaen at dderbyn adborth gan ddefnyddwyr gwasanaeth a gofalwyr.

Trawsnewid Gwasanaethau Gofal Dydd Gwynedd

Gofal dydd i bobl hŷn

Yn draddodiadol gwelwyd gofal dydd i bobl hŷn fel cyfle i bobl gymdeithasu, i gael pryd o fwyd mewn cwmni da ac i gael cymorth gydag agweddau o ofal personol. Ar hyn o bryd rydym yn darparu gofal dydd mewn canolfannau dydd ac mewn cartrefi preswyl.

Er modd fuddiol yw'r ddarpariaeth rydym yn gwybod ei fod yn bur draddodiadol ac rydym yn awyddus iawn i ddatblygu'r gwasanaeth ar newydd wedd heb gollu elfennau gofal cadarnhaol y model gwreiddiol.

Mae angen i'r gwasanaeth fod yn hyblyg ac mor lleol â phosib er mwyn grymuso unigolion a chymunedau gan gadw cydbwysedd rhwng cynnig dewis, annibyniaeth a chefnogaeth. Mae Age Cymru wedi arwain yn y maes yma a gwelwyd datblygiadau ganddynt yn Nefyn, lle sefydlwyd Canolfan Heneiddio'n Dda, ac yn Y Bala gyda'r amcan o ddarparu gweithgareddau lu i bobl hŷn.

Efallai bod angen gofyn a ellid defnyddio adnoddau sydd eisoes o fewn cymunedau ar gyfer darparu elfennau o ofal dydd fel y gwneir mewn rhai ardaloedd eraill. Gallai'r adnoddau yma gynnwys bwytai a thafarndai, canolfannau hamdden a chlybiau chwaraeon, capeli ac eglwysi, cymdeithasau a mudiadau lleol. Mae pob person hŷn yn unigolyn gydag amrywiaeth o ddiddordebau – mae'n bwysig i hybu gallu'r unigolyn i ddatblygu a chynnal y diddordebau yn hytrach na chwilio am un ateb ar gyfer pob anghenion.

Gofal dydd dementia

Sefydlwyd gwasanaeth dydd arbenigol ar gyfer oedolion a phroblemau cof yn Arfon yng Nghanolfan Ddydd Plas Hedd, Bangor ar y cyd rhyngom ni a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr. Darperir y gwasanaeth bob ddydd Mercher a dydd Sadwrn. Rydym yn fawr obeithio y bydd yn gyfrwng i bobl gymdeithasu a mwynhau ac yn gyfle, hefyd, i ofalwyr gael ychydig o seibiant a'u cynorthwyo i barhau gyda'r gofal arbennig maent yn ei roi.

*“Mae'n ddiwrnod allan da iawn i fy ngŵr gan ei fod ddim yn cymdeithasu o gwbl, nid yw'n gallu cyfathrebu llawer i roi adborth ei hun, fodd bynnag, mae'n awyddus iawn i fynychu ac mae gwên fawr ar ei wyneb pan mae'n gweld y gyrrwr tacsï”
Gofalwraig defnyddiwr gwasanaeth, Gwasanaeth Oedolion.*

Cynllun Cymunedol Arfon

Mae'r prosiect yma yn un arloesol gan ei fod yn ceisio ymateb i anghenion oedolion sydd yn dangos arwyddion cynnar o ddementia. Mae dementia gan bobl hŷn yn derbyn proffil uchel ond nid yw hyn yr un mor wir am anabledd dysgu. Daeth y cynllun i'r brig yn y categori gwaith ar y cyd rhwng gwasanaethau iechyd a gwasanaethau cymdeithasol llywodraeth leol mewn diwrnod gwobrwyo yng Nghanolfan y Mileniwm yng Nghaerdydd yn ystod 2012-13.

Amddiffyn, diogelu a chefnogi ein trigolion fwyaf bregus

Adolygiad Cychwyn i'r diwedd o'r gwasanaeth Anabledd Dysgu

Yn ystod y flwyddyn bu cwmni allanol yn gwneud adolygiad cynhwysfawr o'r gwasanaeth. Canlyniad yr adroddiad terfynol oedd ein bod yn mynd yn y cyfeiriad iawn a chafwyd cyngor ar sut i wella. Yn sgil hyn bydd ymdrechion 2013-14 i gynnwys canfyddiadau'r adolygiad i ddatblygu cynllun gweithredu a hyfforddi i'r dyfodol.

Maes Gofalwyr

Amcangyfrifir fod oddeutu 14,000 o ofalwyr di-dâl yng Ngwynedd. Yn 2012-13, gwelwyd yr agenda gofalwyr yn cynyddu gyda mwy a mwy o bwyslais ar gyfarfod ag anghenion gofalwyr anffurfiol. Mae gofalwyr yn ganolog i ofal a lles defnyddwyr gwasanaethau a chleifion ac yn bartneriaid allweddol i ddarparwyr gwasanaethau, fodd bynnag gallai diffyg cefnogaeth i'r gofalwyr arwain at straen enfawr. Mewn ymgais i gynyddu'r gefnogaeth mae gofalwyr yn ei dderbyn, sefydlwyd swydd gweithiwr cefnogi gofalwyr llawn amser gan 'Carers Outreach' yn Ysbyty Gwynedd Bangor yn Chwefror 2012.

Hyd at ddiwedd Mawrth 2013, roedd 110 o ofalwyr yng Ngwynedd wedi derbyn cefnogaeth gan y gwasanaeth.

"Nid oeddwn yn teimlo fy mod ar ben fy hun ddim mwy. Roedd bod yn ofalydd oedd bellach gydag anghenion gofal fy hun yn rhagolwg digalon iawn. Cefais y cymorth ymarferol a'r hyder roeddwn ei angen. Roedd penderfyniadau yn cael eu gwneud cyn i mi adael yr ysbyty, felly roeddwn yn gwybod sut i ymdrin â phroblemau oedd yn codi."
Gofalwraig sydd wedi cael strôc ac yn gofalu am ei gwr sy'n dibynnu arni o ganlyniad i ddiffyg symudedd

Heb os, mae Partneriaeth Gofalwyr Gwynedd yn gyfrwng i sicrhau bod materion gofalwyr yn derbyn sylw. Mae'r faes sydd angen sylw manwl gan Wasanaethau Cymdeithasol a'r Cyngor yn ei gyfarwydd dros y 12 mis nesaf yn benodol yn sgil y pwyslais cynyddol gan Lywodraeth Cymru.

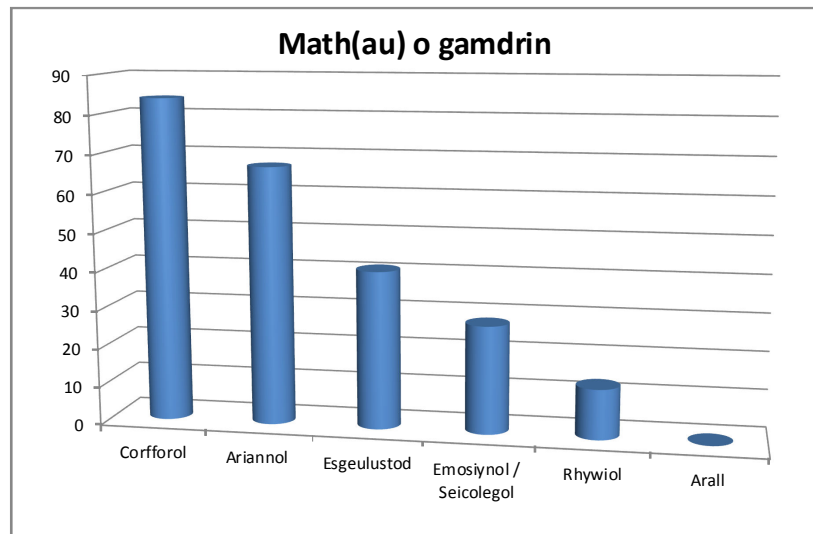
Amddiffyn Oedolion Bregus

Yn ystod 2012/13 rydym wedi cyd weithio gyda Chyngor Sir Ynys Môn er mwyn adolygu trefniadau Amddiffyn Oedolion Bregus gyda'r bwriad o sicrhau ein bod yn gallu ymateb yn gadarnhaol i ofynion Bil Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles. Erbyn hyn, mae fforwm Gwynedd a Môn yn cael ei adnabod fel Bwrdd Cysgodol Diogelu Oedolion Gwynedd a Môn.

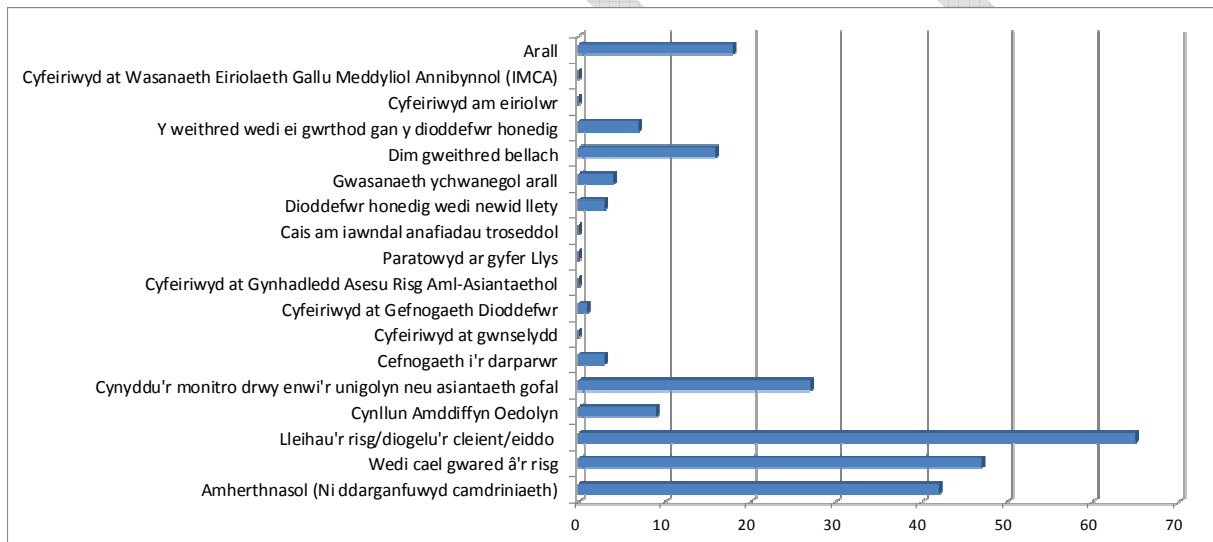
Derbyniodd y Gwasanaeth gyfanswm o 168 cyfeiriad oedd yn cwrdd â'r trothwy o ran newid 'arwyddocaol'. Llwyddwyd i ymateb yn gadarnhaol i'r cyfeiriadau yma. Y prif gategoriâu yn agored i niwed oedd anabledd corfforol, anabledd dysgu, a phroblemau iechyd meddwl.

Cyflwynna'r tabl gyferbyn wybodaeth am y mathau o gam-drin sydd wedi eu hamlygu drwy gyfeiriadau 2012-13. Sylwer fod dros draean ohonynt yn rhai corfforol eu natur tra bod 29% yn rhai ariannol eu natur. Gosoda'r elfen ariannol yma her benodol i'r Gwasanaeth i'r dyfodol.

Dengys y tabl isod sut ymatebwyd i'r 168 cyfeiriad a dderbyniwyd yn 2012-13.

Gweithio'n fwy integredig

Gwaith Ardal ar y cyd gydag lechyd

Yn hanesyddol mae cyd weithio, a pherthynas waith dda wedi bodoli rhwng gwasanaethau gofal cymdeithasol ac iechyd yng Ngwynedd. Mae'r berthynas rhwng staff maes y ddwy asiantaeth yn parhau yn gryf ond byddai'n deg dweud fod angen sylw pellach i gydgyllunio, cyd-ddatblygu a chyd cynnal gwasanaethau. Mae'r seiliau yn eu lle ond mae angen adeiladu ar y rhain.

I'r dyfodol, rydym yn awyddus i gryfhau ein trefniadau cyd-gomisiynu gyda Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr ac mae'r datblygiad rhanbarthol diweddar mewn perthynas â sefydlu un pwynt cyfeirio neu un pwynt cyswllt ar gyfer gwasanaethau oedolion yn arwydd pendant o'n dymuniad i gryfhau cydweithio. Mae'n ddisgwyliad pendant gan Lywodraeth Cymru.

Cychwynnodd gwaith “Ardal” yn addawol dros ben pan sefydlwyd y prosiect ar y cyd gydag lechyd ym Meirionnydd gyda’r bwriad o sicrhau ymyrraeth gynnar ac addas yn eu cartrefi’u hunain i gleifion yn dioddef o afiechydon cronig. Y bwriad oedd cyfrannu at gadw pobl allan o’r ysbyty gan sicrhau’r mewnbwn meddygol a’r mewnbwn gofal cywir ar yr adeg gywir. Bu’r fenter yn llwyddiannus ac o ganlyniad ymestynnwyd y ddarpariaeth i gynnwys agweddau eraill o wasanaethau lechyd. Credir fod hyn wedi bod gam yn ormod ar y pryd ac ni ellid cynnal y cynnydd cychwynnol . Byddwn yn adolygu’r prosiect yn ystod y cyfnod nesaf.

Rydym hefyd fel gwasanaeth wedi ymrwmo i weithio ar y cyd gydag awdurdodau lleol eraill yn y gogledd ac i fanteisio ar bob cyfle i gryfhau ein perthynas a dulliau o weithio er mwyn bod yn fwy effeithiol ac effeithlon. Mae cyd weithio eisoes wedi dod a chanlyniadau cadarnhaol , er enghraifft, yn Ysbyty Gwynedd o ran sefydlu trefniadau Teleofal, comisiynu pecynnau drud ar gyfer unigolion gydag anableddau dysgu, tîm allan o oriau ar y cyd ac Ynys Môn. Ein bwriad yw adeiladu ar hyn dros y cyfnod nesaf.

Gwasanaeth gwaith cymdeithasol Ysbyty Gwynedd

Sefydlwyd y gwasanaeth gwaith cymdeithasol yma fel menter ar y cyd rhwng Cynghorau Gwynedd, Ynys Môn a Chonwy. Yn ystod ail hanner 2012-13 tynnodd Conwy allan o’r bartneriaeth ar y sail fod nifer o gleifion y Sir sy’n defnyddio’r ysbyty wedi lleihau yn sylweddol. Erbyn hyn, fodd bynnag, mae mwy o gleifion Conwy yn derbyn triniaeth yn yr ysbyty ac maent nawr wedi ail sefydlu yn yr ysbyty.

4. Ein gwasanaethau i'n plant a theuluoedd

Ein bwriad yw diogelu a hyrwyddo lles ein plant a phobl ifanc mwyaf bregus er mwyn eu galluogi i gyrraedd eu llawn potensial.

Mae Cyngor Gwynedd yn darparu a chomisiynu ystod o wasanaethau ar gyfer plant, pobl ifanc a theuluoedd sy'n cynnwys:

- Diogelu Plant
- Asesu anghenion plant, pobl ifanc a theuluoedd a gyfeirir
- Plant Anabl a Sâl
- Cefnogi Teuluoedd a Phlant Mewn Angen
- Pobl Ifanc sy'n gadael Gofal
- Gofalwyr Ifanc
- Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuenctid
- Maethu a Gwasanaethau i Blant Mewn Gofal
- Mabwysiadu a threfniadau Tymor Hir ar gyfer plant mewn gofal

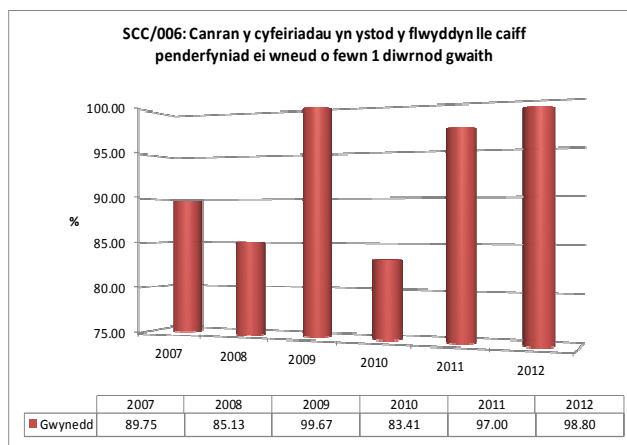
Llwyddwyd i ymateb a gwneud penderfyniad o fewn 24 awr ar 98.8% o'r cyfeiriadau a dderbyniwyd.

Beth wnaethom yn 2012-13?

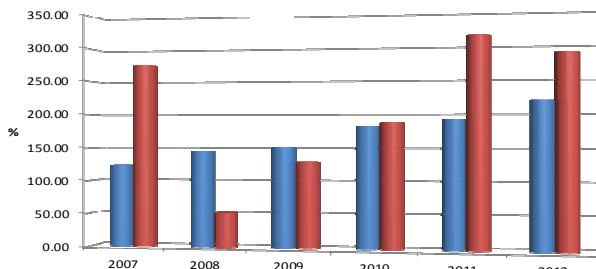
Perfformiad Maes Plant a Theuluoedd 2012- 2013

Perfformiodd y gwasanaeth yn gadarnhaol mewn amryw o feysydd a adnabuwyd gan AGGCC fel rhai sydd angen gwella.

Cyfeiriwyd 1,656 o blant a phobl ifanc at y Gwasanaeth Plant a Theuluoedd yng Ngwynedd yn 2012/13 o'i gymharu â 2,064 yn 2011/12. Llwyddwyd i ymateb a gwneud penderfyniad o fewn 24 awr ar 98.8% o'r cyfeiriadau a dderbyniwyd ac mi oedd hyn yn gynnydd ar flynyddoedd blaenorol.

SCC/037: Y sgôr, ar gyfartaledd, o'r pwyntiau cymwysterau allanol ar gyfer plant sy'n 16 oed ac yn derbyn gofal, mewn unrhyw osodiad dysgu sy'n cael eu cynnal gan yr awdurdod lleol

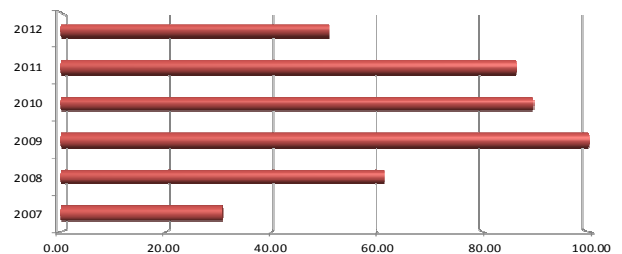

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Cymru	122.88	145.95	151.65	183.24	193.00	221.00
Gwynedd	274.75	51.54	128.50	188.40	314.00	289.00

Cafwyd gwelliant mewn nifer o fesuryddion a gwelwyd effaith gadarnhaol ar fywydau plant, yn benodol ar sefydlogrwydd plant mewn gofal yn eu lleoliadau, canlyniadau addysgol plant mewn gofal, cynnal adolygiadau achosion plant mewn gofal, cynadleddau amddiffyn plant ac mewn ymateb yn amserol i gyfeiriadau i'r gwasanaeth.

Er hyn, bu dirywiad yn y perfformiad mewn perthynas ag adolygiadau statudol amserol ar gyfer plant mewn gofal, wrth sicrhau fod gan bob plentyn Gynllun Addysg Personol, ac yn cael archwiliad meddygol yn amserol. Mae'r materion eisoes yn derbyn sylw rheolwyr y Gwasanaeth ac mae cynnydd eisoes wedi ei wneud yn achos adolygiadau statudol amserol - gwrth-drowyd y dirywiad mewn perfformiad erbyn diwedd Mehefin 2013.

SCC/024: Canran y plant sy'n derbyn gofal yn ystod y flwyddyn a chanddynt Gynllun Addysg Personol o fewn 20 diwrnod ysgol i dderbyn gofal neu ymuno ag ysgol newydd yn ystod y flwyddyn

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Gwynedd	30.43	61.25	100.00	89.47	86.10	50.90

Mae ymdrechion 2012/13 wedi cynnwys ymgymryd ag adolygiad cynhwysfawr o'r Gwasanaeth, yn ogystal â chynnal a datblygu'r dyletswyddau craidd i gynnwys:

- Adolygiad "Dechrau i'r Diwedd" Plant a Theuluoedd
- Amddiffyn a diogelu ein plant a theuluoedd fwyaf bregus
- Cynnal a hyrwyddo sefydlogrwydd plant sydd mewn gofal
- Gweithio'n fwy integredig
- Darparu llety a chefnogaeth addas i bobl ifanc sydd yn gadael gofal
- Rhaglen Hyfforddi Mandadol

Adolygiad "Dechrau i'r Diwedd" Plant a Theuluoedd

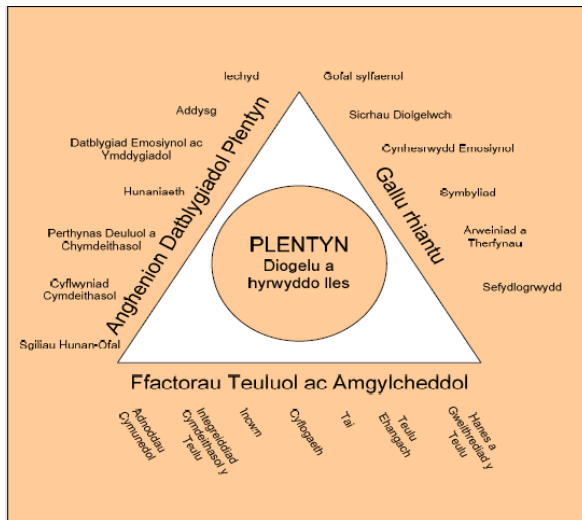
Yn sgil y ffaith fod Gwynedd yn gwario'n sylweddol fwy na chynghorau tebyg ar wasanaethau i blant a phobl ifanc a'u teuluoedd penderfynwyd cynnal adolygiad "O'r Dechrau i'r Diwedd" i geisio canfod ymhle roedd y gwariant mwyaf a'r rhesymau tu cefn hyn. Bydd yr adroddiad terfynol wedi'i gwblhau erbyn yr hydref 2013 ond gwelwn eisoes fod y gwariant mwyaf ar leoliadau all-sirol i bobl ifanc sy'n arddangos ymddygiad heriol a / neu ymddygiad rhywiol anaddas.

Mae'r lleoliadau yma angen mewnbwn arbenigol ac maent wrth reswm, yn ddud iawn. Bydd angen adolygu'n defnydd o leoliadau tebyg yn y dyfodol a chreu arbenigedd ar lefel ranbarthol a mewnol fel y gallwn ymateb yn lleol i anghenion y bobl ifanc yma ynghyd â thystiolaethu gwerth am arian.

Amddiffyn a diogelu ein plant a theluoedd fwyaf bregus

Diogelu - Model Risg (1 a 2)

Yr ydym yn parhau fel Adran i uchafu ein defnydd o'r Model Risg (1 a 2) sef ffordd o adnabod risgiau mewn achosion. Mae'r ffordd yma o weithio yn sicrhau fod gweithwyr yn gofyn cwestiynau rheolaidd am risg ac yn dod i benderfyniad yn seiliedig ar dystiolaeth. Rydym yn cynyddu ein defnydd o'r fframwaith benderfynu yma, a nodwyd yn ddiweddar fod 96% o'n hadroddiadau i gynhadledd achos yn dangos ansawdd dda o ran cyflwyno dadansoddiad risg niwed arwyddocaol.

"Mae'n amlwg mewn cynadleddau fod ansawdd adroddiadau gweithwyr a'u dadansoddiad o risg wedi gwella'n sylweddol. Mae effaith ein buddsoddiad wrth hyfforddi ein gweithwyr yn y maes yma yn dangos gwir effaith."

Cydlynnydd Amddiffyn Plant Gwynedd

Cam 2 – Model Asesu Risg

Cynnal a hyrwyddo sefydlogrwydd plant sydd mewn gofal

Mae'r gwasanaeth yn ystod y flwyddyn wedi canolbwyntio ar drefniadau cynllunio i sicrhau sefydlogrwydd i blant mewn gofal a bu gwelliant mewn trefniadau a phrosesau.

Yr oedd perfformiad Gwasanaeth Plant Gwynedd y gorau yng Nghymru o ran sefydlogrwydd lleoliadau i blant mewn gofal yn ystod y flwyddyn. Mae'r gwasanaeth maethu yn parhau i weithio i recriwtio, asesu a chefnogi rhieni maeth o safon uchel ac mae modd cysylltu â'r Tîm am fwy o wybodaeth am faethu a mabwysiadu yn gyffredinol www.gwynedd.gov.uk/maethu.

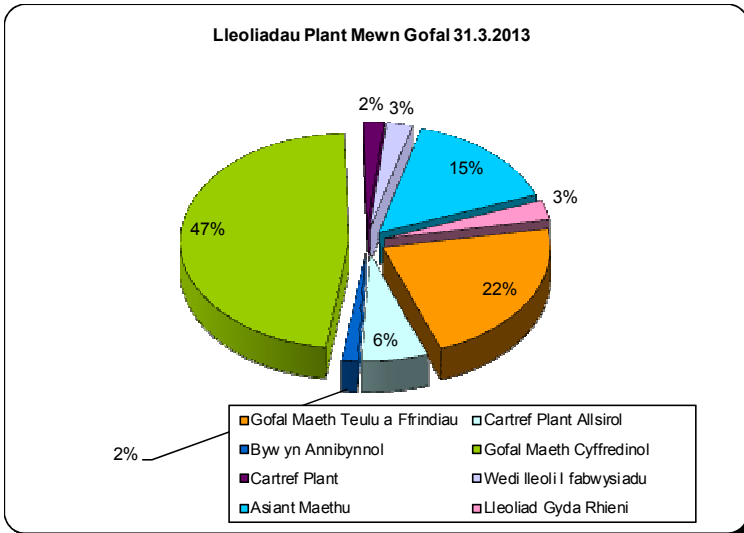
Gwasanaeth Maethu

Ar ddiwedd Mawrth roedd 106 o rieni maeth wedi eu cofrestru gyda Chyngor Gwynedd - y nifer uchaf erioed ac mae'r gwasanaeth yn gyson yn taro ei darged o asesu a chofrestru 20 uned faethu newydd mewn blwyddyn. Roedd yr adborth o Archwiliad Maethu gan AGGCC yn Hydref 2012 yn gadarnhaol.

"Mae'r gefnogaeth a'r arweiniad rydym yn ei dderbyn yn ddi-fai ac ystyriwn hyn i fod yn hanfodol - mae hi bob tro ar gael i siarad ac yn ein helpu gydag unrhyw bryderon"

Mae pwyslais cynyddol ar sicrhau fod aelodau o deuluoedd estynedig plant sydd yn dod i ofal yn cael eu hystyried fel gofalwyr maeth ar eu cyfer. Gall hyn fod yn brofiad cadarnhaol iawn i'r plentyn ac i'r teulu yn ei gyfanrwydd. Mae angen lefel uwch o gefnogaeth gan y tîm maethu mewn achosion o'r fath.

"Cefnogaeth ardderchog - proffesiynol ac yn hawdd mynd ato"

Yn ogystal, gweithredir cynllun gofal maeth peripatetig, sy'n golygu fod gan y gwasanaeth 'rieni maeth symudol' sy'n symud i mewn i gartrefi gofalwyr ac yn achosi'r newid lleiaf posib i'r plant. Mae gennym 4 gofalwr peripatetig sydd yn gwneud gwaith rheolaidd gyda 2 deulu penodol.

Mae diolch y Cyngor a'r Gwasanaeth i'r rhieni maeth yn fawr iawn.

Canolfannau cyswllt i deuluoedd

Yn ystod y flwyddyn, sefydlwyd pum ganolfan gyswllt yng Ngwynedd - un yn Nolgellau, un ym Mhorthmadog, un ym Mhwillheli a dwy ganolfan yng Nghaernarfon - a hynny er mwyn sicrhau fod teuluoedd yn cael gwell ansawdd o gyswllt gyda'u plant sydd mewn gofal. Yn y canolfannau cyswllt penodol, mae adnoddau ar gael i deuluoedd gael eu hasesu mewn amgylchedd preifat a derbyniol.

Gweithio'n fwy integredig

Derwen

Tîm Integredig ar y cyd rhwng Cyngor Gwynedd a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr yw Derwen ac mae'n darparu asesiadau a gwasanaethau ar y cyd i blant a phobl ifanc anabl a'u teuluoedd.

Penodwyd Therapydd Galwedigaethol llawn amser i'r tîm yn ystod y flwyddyn, ond er hyn mae rhestr aros i'r gwasanaeth yn parhau ac felly hefyd mewn perthynas â'r gwasanaeth nysio a seicoleg glinigol. Mae'r tîm wedi gweld cynnydd yn y niferoedd o gyfeiriadau am geisiadau o asesiadau'r sbectrwm awtistiaeth yn ystod y flwyddyn.

"Mae Derwen wedi ein helpu ni fel teulu cyfan trwy adeg anodd iawn gyda'n plentyn, ni faswn yn gallu dychmygu beth fasa sgil effeithiau heb help Derwen ar ein plant eraill a'n bywyd teuluol ni."

Methwyd sicrhau arian i barhau gyda'r cynllun gweithwyr allweddol oed trosglwyddo sef gwasanaeth ar gyfer pobl ifanc ar fin symud i dderbyn gwasanaethau fel oedolion. Ar nodyn cadarnhaol gellir gweld fod nifer o bobl ifanc wedi elwa yn ystod y pum mlynedd diwethaf o'r cynllun yma a'r bwriad fydd sicrhau trefniadau amgen ar gyfer y grŵp yma o bobl ifanc.

Gwasanaeth Integredig i Deuluoedd (IFSS)

Cynllun yw hwn sy'n ymateb i'r angen i ddarparu ymyraethau arbennig i gynorthwyo teuluoedd lle mae'r rhiant neu ofalwr yn dioddef o broblemau alcohol, cyffuriau neu gyfuniad o'r ddau a lle mae hyn yn cael effaith andwyol ar y plant sydd yn y cartref. Cafwyd cyllideb gan Lywodraeth Cymru i sefydlu'r Timau arbenigol a'n penderfyniad yn lleol oedd sefydlu tîm ar y cyd gydag Ynys Môn (Môn yn arwain ar y datblygiad). Bellach sefydlwyd Bwrdd Cysgodol ac mae trafodaethau ynglŷn â strwythur y tîm yn mynd rhagddi.

Darparu llety a chefnogaeth addas i bobl ifanc sydd yn gadael gofal

Mae'r Tîm "ôl 16" yn trafod gyda darparwyr llety yn y sector tai cymdeithasol er mwyn datblygu trefniadau pellach ac uchafu dewis llety i bobl ifanc. Mae canfod llety 1 llofft ar gyfer pobl ifanc yn parhau i fod yn heriol mewn sawl ardal yng Ngwynedd ac mae cydweithio gyda phartneriaid maes tai yn allweddol.

Mae'r Tîm yn parhau i weithio yn aml-asiantaethol a bellach mae'n cynnwys gweithiwr o Gyrrfa Cymru sydd yn arwain ar y cynllun lleoliad gwaith i bobl ifanc sy'n gadael gofal. Mae 4 person ifanc erbyn hyn ar leoliad gwaith ac yn derbyn cefnogaeth mentora. Roedd y cynllun yma yn ganlyniad uniongyrchol o wrando ar bobl ifanc sydd wedi bod mewn gofal yn trafod yr anawsterau a ddaw i'w rhan wrth geisio sicrhau cyflogaeth addas. Y bwriad yw parhau gyda'r cynllun yn ystod y flwyddyn o'm blaen.

Rhaglen Hyfforddi Mandadol

Cyflwynwyd rhaglen hyfforddi fandadol gyda disgwyliad fod staff perthnasol yn mynychu pob un o'r chwe chwsr. Roeddent yn cynnwys:

- Asesu anghenion
- Dadansoddi gwybodaeth
- Cynllunio ar sail canlyniadau
- Asesu risg
- Defnyddio teclynnau asesu arbenigol
- Asesu mewn achosion trais yn y cartref

Roedd y rhaglen yn llwyddiannus iawn ac er mwyn adeiladu ar y sylfaen penderfynwyd fod modd creu arbenigedd o fewn y gwasanaeth drwy fagu uwch ymarferwyr a chymhellwyr. Bydd hyn yn sicrhau ein bod mewn sefyllfa i ddatblygu ein harbenigedd ein hunain ymysg holl staff y gwasanaeth.

Mae rhaglen hyfforddi'r gwasanaeth plant a theuluoedd, hefyd, wedi canolbwyntio ar feysydd perthnasol yn y broses o gynllunio parhaol gan gynnwys asesu sibliogiaid (Together or Apart) a gwaith stori bywyd. Y bwriad yw uchafu sgiliau gweithwyr cymdeithasol gyda'r gobaith o gynnal trefniadau cynllunio effeithiol a sicrhau'r canlyniadau gorau i blant.

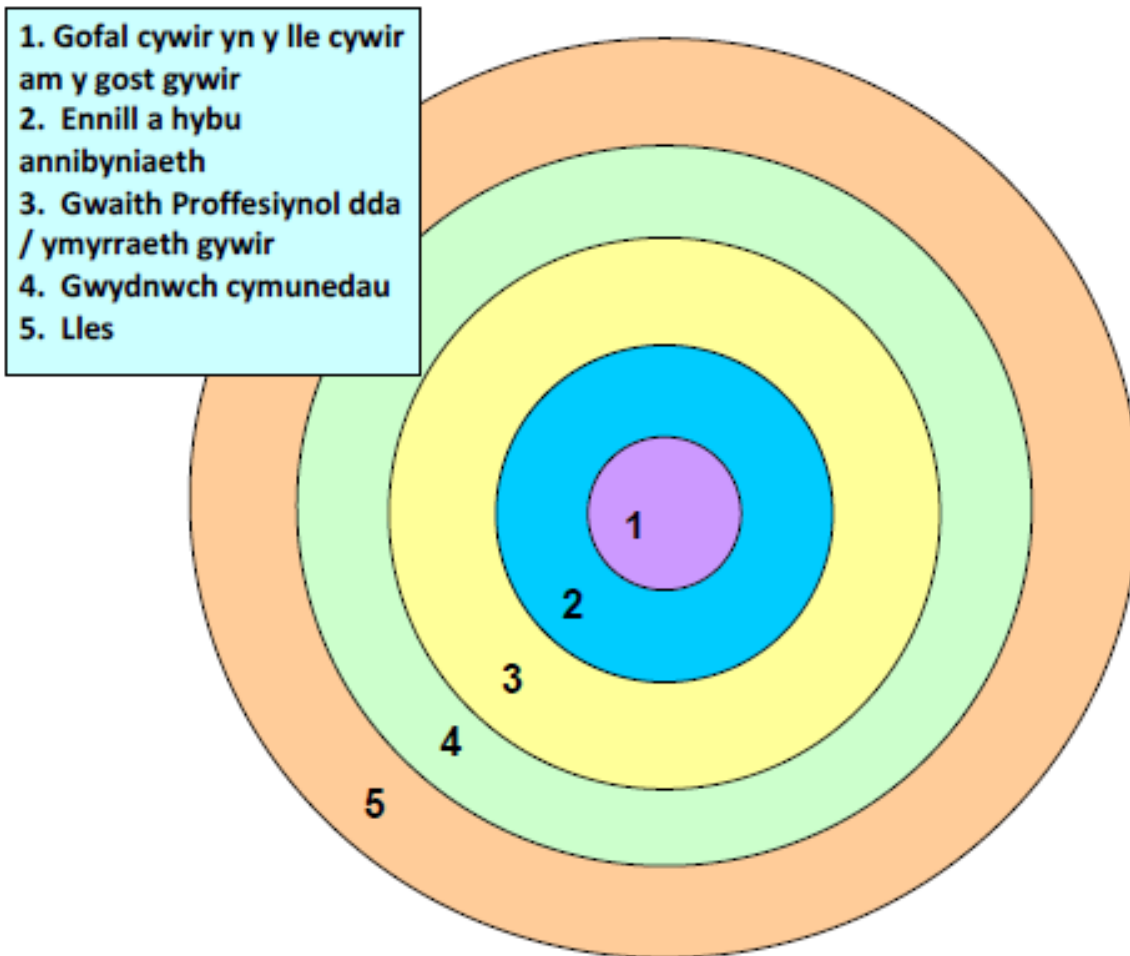

5. Beth fyddwn yn ei wneud nesaf?

Y Cyd-destun strategol

Mae'r model isod yn cyfleu blaenoriaethau'r Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol o fewn cyd-destun blaenoriaethau strategol Cyngor Gwynedd. Yr hyn sy'n amlwg yw'r angen i gyd-gynhyrchu ar gyfer dyfodol ein gwasanaethau drwy gydweithio ar lefel gyfartal gydag unigolion, teuluoedd, cymunedau a phobl broffesiynol perthnasol. Bydd hyn yn cynnwys cydgynllunio, cyd-ddatblygu a chyd-werthuso gwasanaethau. Fy mwriad fel Cyfarwyddwr yw llunio strategaeth cyd-gynhyrchu yn ystod y cyfnod nesaf.

Model Blaenoriaethau

Felly gwelwn ein bod yn:

1. Sicrhau'r gofal cywir yn y lle cywir am y gost gywir....drwy

..... ymateb yn well i anghenion pobl fregus a sicrhau gwasanaethau gofal cynaliadwy:

2. Canolbwyntio ar adfer a chynnal annibyniaeth ....drwy

.....gynyddu'r gwaith ataliol gofal oedolion a phobl hŷn

3. Hyrwyddo Gwaith Cymdeithasol a gofal dda ac ymyrraeth ar sail gadarn ... drwy

.....sichrau strwythur addas i'w bwrpas
....ddiogelu ac amddiffyn plant ac oedolion
....hyrwyddo'r iaith Gymraeg o fewn y maes

4. Datblygu Gwydnwch Teuluoedd a Chymunedau .....drwy

.....unioni cyfleoedd i grwpiau bregus o blant, pobl ifanc a theuluoedd
.....hybu cyflenwad addas o dai ar gyfer pobl leol
..... leihau effaith tlodi ac amddifadedd
.... hybu balchder a chyfrifoldeb cymunedol

5. Hyrwyddo a chynnal lles unigolion, teuluoedd a gofalwyr .....drwy

.....gynyddu gwaith ataliol a thargeddu anghydraddoldebau iechyd

Mae Rhan 6 yr adroddiad yn dangos yn ymhelaethu ar y prosiectau sydd ynghlwm a'r uchod.

6. Blaenoriaethau a Gweithgareddau 2013-2014

Maes	Blaenoriaeth	Gweithgareddau
<p>Sicrhau'r gofal cywir yn y lle cywir am y gost gywir</p>	<p>....drwy ymateb yn well i anghenion plant , pobl ifanc ac oedolion bregus a sicrhau gwasanaethau gofal cynaliadwy:</p>	<p>Oedolion</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cynnal adolygiad “Dechrau i'r Diwedd” o'r Gwasanaeth Oedolion yn ei gyfanrwydd <p>Gofal Preswyl</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ystyried argymhellion asesiad llely a gofal Porthmadog • Adnabod y ffordd ymlaen i'r ddarpariaeth yn nalgylch Porthmadog • Gweithredu rhaglen ymgysylltu ynglŷn â'r ffordd ymlaen • Cytuno'r ffordd ymlaen gyda chartrefi preswyl Cyngor Gwynedd • Agor Uned Ysbaid benodol ar sail peilot a gwerthuso'r peilot <p>Gofal Dydd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cytuno ar gynllun sy'n cyfarch anghenion gofal dydd pobl hŷn gan gynnwys cyfleon gwaith , gwirfoddoli, cymdeithasu , gofal personol a gofal dwys • Adnabod opsiynau gofal dydd Maesincia Caernarfon • Datblygu rhaglen waith ar y cyd gyda Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr ynglŷn â darpariaeth gofal dydd arbenigol dementia <p>Teleofal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cwblhau adolygiad o achos busnes Teleofal a gweithredu ar yr argymhellion • Lledaenu'r defnydd o Teleofal i bob maes perthnasol gan gynnwys plant a theuluoedd. <p>Prosiect Trawsnewid Gwasanaethau Anabledd Dysgu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gweithredu'r rhaglen ymgysylltu gyda rhanddeiliaid cartref Fron Deg Caernarfon • Adnabod modelau llely a gofal dydd ar gyfer pobl ag anableddau dysgu • Ystyried gwybodaeth ymgysylltu, penderfynu ar opsiynau a

		<p>chreu achos fusnes ar gyfer cartref Fron Deg</p> <ul style="list-style-type: none"> • Y Cabinet i ystyried yr achos fusnes safle Fron Deg • Gweithredu ar argymhellion Arolwg Alder i faes Anabledd Dysgu <p>Plant a theuluoedd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Canfod ffurf o gynneg gwell gwerth am arian wrth gynneg gwasanaeth effeithiol drwy Adolygiad “Dechrau i Ddiwedd” y Gwasanaeth Plant. • Gweithredu ar argymhellion adolygiad “Dechrau i'r Diwedd” y Gwasanaeth Plant a Theuluoedd gyda'r pwyslais ar ymyraethau “ffiniau gofal” (edge of care) • Cynyddu'r nifer a'r ystod o unedau maeth yng Ngwynedd gan roddi sylw arbennig i anghenion pobl ifanc yn eu harddegau gydag ymddygiad heriol a/ neu ymddygiad rhywiol anaddas • Cynyddu darpariaeth ysbaid / preswyl ar gyfer plant anabl/ sâl
<p>Canolbwyntio ar adfer a chynnal annibyniaeth</p>	<p>.....drwy gwaith ataliol gofal oedolion a phobl hŷn</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cytuno ar y ffordd ymlaen yn fewnol a gydag lechyd mewn perthynas ag un pwynt cyswllt i wasanaethau oedolion a gweithredu ar yr argymhellion. • Sefydlu system hunanfyfeirio ar y we ar gyfer defnyddwyr , teuluoedd a phartneriaid • Cynnal adolygiad o gyfleon ehangu darpariaeth ataliol ym maes gofal oedolion a phobl hŷn • Cael barn defnyddwyr ar y profiad o dderbyn galluogi
<p>Hyrwyddo Gwaith Cymdeithasol a gofal dda ac ymyrraeth ar sail gadarn</p>	<p>.....drwy strwythur bwrpas .....drwy amddiffyn plant ac oedolion .....drwy hyrwyddo'r iaith Gymraeg o fewn y maes</p>	<p>Prosiect Strwythur Arweinyddiaeth</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adolygu a diwygio'r strwythur arweinyddiaeth o fewn y gwasanaeth yn sgil y penderfyniad i leoli rôl Cyfarwyddol Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol ar lefel Cyfarwyddwr Corfforaethol <p>Diogelu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mabwysiadu a gweithredu Polisi a Chanllawiau Diogelu Plant ac Oedolion Cyngor Gwynedd • Penodi Rheolwr Dynodedig ar gyfer pob Gwasanaeth • Sicrhau fod gan bob gwasanaeth Gynllun Diogelu yn unol â'r

<p>Datblygu Gwydnwch a Teuluoedd Chymunedau</p>	<p>.....drwy cyfleoedd i grwpiau bregus o blant, pobl ifanc a theuluoedd</p> <p>.....drwy hybu cyflenwad addas o dai ar gyfer pobl leol</p> <p>.....drwy leihau effaith tiodi ac amddifadedd</p>	<p>canllawiau corfforaethol</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cyflwyno rhaglen hyfforddiant Diogelu Plant ac Oedolion bregus • Sefydlu natur sefyllfa Amddiffyn Oedolion bregus drwy gynnal adolygiad • Gweithredu ar Mwy na Geiriau ac Adolygiad defnydd iaith mewn sefyllfaoedd gofal yng Ngwynedd • Adolygu rôl ac effeithiolrwydd y timau ardal (localities) • Parhau i adolygu cytundebau gyda chyrrff allanol - maes anabledd corfforol / synhwyrol • Parhau gydag adolygu trefn Diogelu rhag Colli Cyllid / Capasiti Meddyliol
		<p>Plant, pobl ifanc a theuluoedd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Canfod ffurf o gynnig gwell gwerth am arian wrth gynnig gwasanaeth effeithiol drwy Adolygiad “Dechrau i Ddiwedd” y Gwasanaeth Plant. • Gweithredu ar argymhellion Adolygiad “Dechrau i'r Diwedd “ y Gwasanaeth Plant a Theuluoedd mewn perthynas â'r agenda ataliol • Cydweithio gyda'r Tîm o Amgylch y teulu i sefydlu / datblygu cynlluniau ataliol i deuluoedd gynnwys rhiantu, lythrennedd ariannol, chwarae a chyfleoedd hamdden egniol a gwaith blynyddoedd cynnar • Cynnal adolygiad i ganfod cryfderau cymunedau unigol mewn perthynas â chefnogi plant , pobl ifanc ac oedolion bregus i gyrraedd eu llawn botensial , adnabod y bylchau a bylchau a chanfod dulliau o gryfhau'r gefnogaeth <p>Tai gwag</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dod â 95 o unedau tai gwag yn ôl i ddefnydd gan roddi pwyslais ar unedau llai. <p>Cyflenwad tai ar gyfer anghenion penodol</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adnabod modelau amgen o ddefnydd tai gwarchod yn ardal Meirionnydd. • Adnabod opsiynau i leihau'r amser mae'n cymryd i gwblhau addasiadau anabl.

		<ul style="list-style-type: none"> • Cynyddu'r gwaith adeiladu a chynllunio gofal Tai Gofal Ychwanegol Bangor. • Rhoi Strategaeth Lletya Pobl Hŷn yn ei le. <p>Prosiect Atal Digartrefedd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arbed a chynnal 40 o denantiaethau bregus. • Rhoi cymorth i oddeutu 50 o deuluoedd i atal digartrefedd. • Darparu 7 uned newydd ar gyfer rhai fyddai fel arall yn cael eu lleoli mewn gwely a brecwast, a pharatoi preswylwyr yr unedau yn well ar gyfer llety mwy parhaol. • Targedu, lesu, gweinyddu a rheoli 70 o unedau sector breifat er mwyn lleihau'r nifer fyddai fel arall yn ddigartref.
<p>Hyrwyddo a chynnal lles unigolion, teuluoedd a gofalwyr</p>	<p>...drwy gwaith thargedu anghydraddoldebau gynyddu atalol a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Creu darpariaeth addas ar gyfer y teulu o'r cychwyn trwy ystyried y ffordd y gall y gwasanaeth lechyd a'r Cyngor gydweithio mewn perthynas â Blynyddoedd Cynnar plant a'u rhieni • Cynnig gwasanaeth gwell i unigolion trwy ystyried cyfleon o gydweithio a darpariaeth ar y cyd ar gyfer triniaethau, gwasanaethau a rhaglenni adfer • Cynnal Asesiad Anghenion lechyd er mwyn cael darlun cyfredol o anghydraddoldebau lechyd o fewn y Sir • Cytuno ar y math o ymyraethau penodol a dwys y gellir eu targedu yn yr ardaloedd neu garfannau'r bobl a adnabyddir trwy ddatblygu strategaeth tymor hir • Codi ymwybyddiaeth a chyfraniad gwasanaethau'r Cyngor i Wella lechyd • Sicrhau perchnogaeth gorfforaethol o'r brand Byw'n lach gan sefydlu cyfundrefn, safonau a chanllawiau i'w cyrraedd.
<p>Cyd gynhyrchu</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Sefydlu strategaeth cyd gynhyrchu fydd yn cynnwys defnyddwyr, darpar ddefnyddwyr, gofalwyr a chymunedau wrth gynllunio, datblygu, gweithredu a gwerthuso ymyraethau • Sefydlu a chryfhau fforymau defnyddwyr • Cryfhau'r broses eiriolaeth gan ddarparu canllawiau clir a theg • Cryfhau llais plant a phobl ifanc sy'n derbyn gwasanaeth / mewn gofal

7. Diwedd glo

Rwy'n fawr obeithio y gwnewch gytuno fod gwaith sylweddol wedi'i gyflawni o fewn Gwasanaethau Cymdeithasol Gwynedd yn ystod 2012-2013. Er hyn rydym yn ymwybodol iawn o'r agenda sylweddol sydd o'n blaenau yn ystod 2013-2014 ac ymhellach. O ganlyniad i'r cynnydd yn y galw am wasanaethau ffurfiol a phwysau ar gyllidebau sy'n lleihau, ni allwn barhau heb newid. Nid newid darniog a chynyddol sydd o'n blaenau ond trawsnewid sylweddol. Trawsnewid fydd yn golygu fod angen i bob un ohonom feddwl yn wahanol .

Rwy'n gwybod na all gwasanaethau cymdeithasol ymateb i'r agenda yma ar ei ben ei hun. Rwy'n gwybod fod unigolion, teuluoedd a chymunedau'n awyddus i gyfrannu i'r drafodaeth am ddyfodol gofal yng Ngwynedd ac yn awyddus hefyd i fod yn bartneriaid cyfartal yn y broses o gynllunio, datblygu, darparu a gwerthuso gwasanaethau - cyd-gynhyrchu. Dyma fy nymuniad innau hefyd a bydd hyn yn neges barhaus gennyf dros y cyfnod nesaf.

Gwybodaeth Bellach

Croesawir cysylltiad uniongyrchol gyda'r Gwasanaeth os am dderbyn mwy o fanylion neu i drafod yr Adroddiad Blynyddol ymhellach. Dylid anfon unrhyw gwestiwn neu sylw i'r Uned Gofal Cwsmer:

Uned Gofal Cwsmer, Adran Gwasanaethau Cymdeithasol, Tai a Hamdden, Cyngor Gwynedd, Stryd y Jêl , Caernarfon, Gwynedd LL55 1SH, e-bost: gcgc@gwynedd.gov.uk: 01286 679 268

8. Cyswllt defnyddiol

Gwefannau perthnasol

Cyngor Gwynedd

www.gwynedd.gov.uk

Adran Gwasanaethau Cymdeithasol Tai a Hamdden Cyngor Gwynedd

http://www.gwynedd.gov.uk/gwy_doc.asp?doc=19050&Language=2&p=1&c=1

Tudalen maethu gwefan Cyngor Gwynedd

www.gwynedd.gov.uk/maethu

Cyngor Gofal Cymru

<http://www.cgcymru.org.uk>

Gwasanaeth Mabwysiadu Gogledd Cymru

<http://www.northwalesadoption.gov.uk/welsh/index.cfm>

Swyddfa Archwilio Cymru (SAC)

<http://www.wao.gov.uk/cymraeg/home.asp>

Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (AGGCC)

<http://wales.gov.uk/cssiwsite/newcssiw/?lang=cy>

Gweithredu Dros Blant

<http://www.actionforchildren.org.uk/cymraeg>

Plant yng Nghymru

<http://www.plantynghymru.org.uk/index.html>

Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr

<http://www.bcu.wales.nhs.uk/>

Gwasanaeth Cenedlaethol Cyngori Ieuenctid (NYAS)

<http://www.nyas.net/>

Gwella Gofal Cymdeithasol yng Nghymru (SSIA)

<http://www.ssiacymru.org.uk/index.cfm?articleid=4127>

Partneriaeth Strategol Plant a Pobl Ifanc

<http://www.gwynedd-ni.org.uk>